خبرې له خبرو پيدا کيږي

دمتلونو کیسې

علم ګل سحر

ګڼه متل مخ

۱-خدای چارې په مدار کړي ..

۲دخره څښتن ته ورپيښه ده

www.pukhto.net

۳ته مې وزې وهه زه به دې
....
۴ړنګه شې درې نر دې
پښ...
۵انصاف له حیوان سره
هم
۶احمد دخسو دغلو ، ککو
دمرکو
۷اوبه تر غاړې زوی او
لور
۸-پکه چا په ورا نه
پریښوده ...
۹ ــ نه په وخت نه په دوران راشي ....

۱۰- له نه سړو ملک شو بلو
۱۱- په ګیدړه پورې خپل پوست اور دی
۱۲- ناوې ګوره ، سر یې اوبه
۱۳- بخت مې بیداریږي، کاک مې...
۱۴- ما چې دخاوو مړي لیدلي ، زما کور غړي
وتلي

www.pukhto.net

۱۵- که شپه تیاره ده،منې په شمار دي

۱۶- د صاحبانو کابل نه خوښیږي

۱۷- څه توره تېره وه څه ابۍ ورسته وه
۱۸- څوک چې چېږې اوسي خوی به دهغو...
۱۹- که راغلمه تر بلخه راسره ده خپله برخه

۲۰- له نه سړو ملک شو بلو

۱۲ – کرمیه چې غم نه وي ، غم به راوړي
۲۲ – دشپیتو بریڅو ورځ په ورځ کمی دی

۲۳- که مرګ غواړی کندز ته ولاړشه

۲۴- هر ښار ځان ته ده خواجه لري

۲۵- چې دلته داسې حال دی ...

www.pukhto.net

۲۶- عزرایله وروره روغ او ناروغ پیژنه

۲۷- چې بیګاته وې حیران ...

۲۸- من خورم چارک ګټم ،مورې اوسم که درځم
۲۹- په سترګو وینې په زوی لوړی

۳۰- نیکی سین هم نه وړی

۳۱- ارمان افغانستان یوه سترګه دوه کسان

۳۲- داپکې وو او داپکې نه وو

۳۳- د کانګړې په ډب کې لاړې بټه ګرامه

۳۴- که حال وایمه نو بې بې مې ...
۳۵- وتی خوار تر چاشي

۳۶- کتابونه دریابونه دي

۳۷- تر خپل کافر مې جارکړې

www.pukhto.net

۳۸- توتان د بيار خورې صفت د پتېوات كړې

۳۹- اخر زمان شو ، درې مې راوړې ...
۴۰- موږك د سوړې د ننوتو نه وو چې...
۴۱- چاته له ازل نه ده او چاته له...
۴۲- اوښانو به ژړل خو بورۍ ژاړي

۴۳- سُدم ته شين دی

۴۴- له چې دی نه به وا نه وړم چې...
۴۵- د خوارانو ځای جامراد دی

۴۶- له خپلي شړۍ سره سمې پښې غځوه

۴۷- ڤوك يي؟ د زرجانې ...
۴۸- تهار وخوړه كهې كه دا...
۴۹- د انسان سترگې بې له خاورو نه مړيږي

۵۰- اوبه له پاسه خړې دی

www.pukhto.net

۵۱- په عمر کې دې یوځل شکوم
۵۲- دتو کلیا نو څلی ...

۵۳- اګا یې په یوه هګۍ نه ډېر وي

۵۴- چې په خندایې خورې دا بله هم...
۵۵- شوی په غزني ،سابرو کور...
۵۶- ټوپ کړي نه ټوپ کړي

۵۷- بخت چې دې بیدار شي...
۵۸- ورادې راغله پکې ،دا ګومان ...
۵۹- د نورو یې له نورو د ...
۶۰- دایوه برخه زما ده،یوه مې د ټوپک...
۶۱- خدای خبرچې ښو ته ورک ...
۶۲- چېرته هندوان چېرته توتان

۶۳- دژمی به لمر مه نازېږه او د...
۶۴- پیسې راوړه تر وې ډېرې دي

۶۵- په یوه ډله وربرو کې نو رجان پروت...
۶۶- که نر دی هم راوېی لوشه

www.pukhto.net

۶۷- دبرکلي پخه نه وه او د کوز...
۶۸- کوکه وروره ته غلا کوه زه...
۶۹- پېريانو ته غزني څه وي

۷۰- خربه مې کونړ ووينې زه به ...

۷۱- نه ګله ښه ده نه دابله سر ...
۷۲- يوه ترور يوه وريره يوه ګله...
۷۳- چې سيپو شومه پرې پوه شوم

۷۴- زه له اديلې نه تير يم

۷۵- پوزی دی که پوزی خو وديږي داود زئ

۷۶- تر قل هوالله مه تيريږه

۷۷- داملوکو په طول کې که ...
۷۸- خانده خانده ډيرښه کور دې دی
۷۹- رښتيا وينا ملا قربان کوله چې ...

www.pukhto.net

۸۰۔ هرچا سره پنج خویار اشنا سره نه پنج

لومړی خبرې

په شفاهي ادب کې شاید متل یواځینی صنف وي چې د د نیا په ټولو ژبو کې اوچت مقام لري . د متل د دې اهمیت او عمومیت لویه وجه د هغه په معنوي غنا پورې اړه لري . په متلونو کې د یوه اولس د اخلاقو،عقل او پوهې کچه د شفاهي ادب د هر بل صنف په پرتله په زیاته اندازه څرګندیږي . د پښتو د ټولنیز قانون (پښتونوالي) کابو ټول مفاهیم یوازي او یوازي په متلونو کې خوندې دي . پښتو متلونه نه یواځي د پښتو ادب غوره نمونه

www.pukhto.net

ده بلکې د پښتون د نفسیاتو او کلچرد ادراك لپاره بهترینه وسیله هم ده . زموږ لیکوالو په تېره نیمه پېړۍ کې د متلونو د راټولولو او خپرولو کارته د یادونې وړ پاملرنه کړې او ورسره یې په متلونو پورې کیسې هم له پامه نه دي غورځولې . په متلونو پورې تړلې کیسې نه یوازې د متلونو په معناکولو کې مرسته کوي ، بلکې پخپله یې هم د ادب یوخپلواک صنف بللی شو چې د طنز او کیسې ډېرې ښې نمونې پکې موندلی شو .

په ازادي راډیوکی د فولکلوریکو پروګرامونو د برابرولوپه وخت کې مې د متلونو کیسې د خلکو له خولې ثبت کړې ،چې زیات شمیر زما (د متلونوکیسې) په لومړي کتاب کې چې د(۱۳۸۷) کال په پسرلي کې د خوست ولایت د فرهنګیانو خپلواکې ټولنې له خوا ددغې ټولنې د

www.pukhto.net

رئیس تکړه لیکوال ،شاعر اوڅیړونکي
بسم الله حقمل په هڅو چاپ شو.
له هغه وروسته مې چې هر متل اوریدلی
لیکلی مې دی او د شالید او کیسې پوښتنه
مې یې دلته او هلته او له هغه دغه څخه
کړې ده . داسې هم شوي دي چې د یو متل
کیسه مې اوریدلې یا مې پخپل وخت
یاددښت کړې نه ده ،او که مې لیکلې را
څخه ورکه شوې ده ،بیا مې چې هر
څومره پوښتنه کړې ده ،چا یې په اړه
معلومات نه دي راکړي .او شاید هیڅ یې
پیدا نکړای شم. دغې موضوع مې دا
اندیښنه وار په وار زیاتوله،چې زموږ.د
بې غورۍ له امله به د متلونو څومره
کیسې هیرې شوې وي .د متلونو تر څنګ
به څومره لنډۍ ،کاکړۍ ،مستوبلې او
نورې فولکلوریکې کیسې ،نارې او
سندرې هیرې او ورکې شوې وي .

www.pukhto.net

زموږ د وطن د تيرو جګړو اومهاجرتونوپه وخت کې داسې کلي او ولسوالۍ هم وې چې يو مخ له اوسيدونکو تشې شوې وې ،اوسيدونکي يې ټول له يوې مخې مهاجر شوي ول .

طبعی ده چې يو شمير متلونه د هغو کيسې او نورې فولکلوريکې سندرې هيرې ي او که راټولې نه شي نو موږ به ډير ځه له لاسه ورکړي وي.

دغه کتاب بشپړنه و،چی تکړه ليکوال او شاعر لال پاچا ازمون رابانديې غږوکړ .خدای شته خوشحاله شوم،ځکه څومره چې ژر چاپيږي دومره يې دله منځه تلو ويره کميږي او موږ د نورو متلونو راټولولو ته هڅوي .

د متلونو زياتره کيسې او معلومات لا بشپړاو کمپوز شوي نه و،خوګران استاد اسد الله غضنفردغه ستونزه هم هواره کړه.

www.pukhto.net

استاد غضنفرد هجرت په کلونو کی د متلونو ډیرې کیسې راټولې کړې او له پښتونخواڅخه په خپریدونکې هیواد ورځپاڼه کې یې خپرې کړې وې .ماته یې راکړې ،چې ددغه کتاب مهمه برخه هم دغه کیسې دي.د میرمن کلتوری ـ ټولنیز بهیر فعالو غړو تکړه لیکوالو ماریا صدیقی او راحلې نوري په لږ وخت کې کمپوزکړل .

ددغو متلونو کیسې او معلومات مې د نورو کسانو له خولې لیکلي دي ،له دغو ښاغلو او آغلو څخه په مننې سره یې یوازې دلته نوم یادوم :فریدون الهام ،نجیب الله پوپل ،غلام ولي نوري ،محمد رفیق رفیق،نور محمد نور زرمتی، ساهره شریف ، زرغونه رحمتي ، خاطره اسحاقزی ،اسد الله بلهار جلالزی، محمد صدیق امرخیل ،ومان نیازی ، سید جان

www.pukhto.net

قاضي زاده ، عبدالقديم وياړ ،فرزاد لامع ، ، سميع الله جلالزی ، مرضيه امين ،اجمل تورمان .

له اغلو راحلې نوري او ماريا صديقي او ګران روښان زرمتي څخه مننه کوم چی په تنګ او لنډ وخت کې يې دغه کتاب کمپوز کړ.

دقدرمن استاد اسد الله غضنفر د مينې او لورينې پورورړی يم چې زيار يې پخپله ايستلی و،وياړيې ماته راکړ او د زياتو متلونو کيسې يې را باندې ولورلې .

د تکړه او نوښتګر ليکوال او شاعر لال پاچا ازمون مينه او اخلاص و،چې دا کتاب تر تاسي در ورسيده ، زه ترې ډيره ډيره مننه کوم ،چې تل يې خپلې ژبې او ادب ته نه هيريدونکي خدمتونه کړي دي . په دې کتاب کې د متلونود کيسو تر څنګ د ځينو متلونود منځ ته راتلو په اړه معلومات

www.pukhto.net

هم ليکل شوي دي . ديو څو داسې متلونو
کيسې هم بيا را اخيستل شوې دي چې
دمخه زما په بل کتاب کې هم راغلې وي
خو د دغو دوا ړو کيسو ترمنځ توپير شته
او دا دنورو روايتونو پر بنسټ ليکل شوې
دي .
د متلونو کيسې په لومړني کتاب کې مې
ژمنه کړې وه چې په را تلونکي کتاب کې
به هغه متلونه هم را اخلم چې اوس په هغه
ډول د تطبيق وړ نه دي ، ما يې په اړه
څېړنه کړې ،او له مختلفو کسانو سره
غږيدلی يم چې ځينې آن رد شوي هم دي
،دا چې وخت لږ و، ومې نه شوای کولای
دغه ډول ټول متلونه دلته راواخلم که د
لوی خدای(ج)رضا وه په بل راتلونکي
کتاب کې به دا متلونه هم راواخلم.

ګرانه لوستونکيه!

www.pukhto.net

ستا په کلي او سیمه کې د متلونو ډېرې کیسې
،لنډۍ،کاکړۍ،مستوبلې،فولکلوریکې کیسې ،نارې او سندرې او د ماشومانولوبې، کیسې او سندرې شته چې لا تر اوسه چا نه دي را ټولې کړې .همدا اوس قلم راواخله له با خبرو کسانو او مشرانو پوښتنه وکړه،ویې لیکه، په نورو ژبو یې وژباړه.
زه ددغې لړۍ د نورو کتابونود لیکلوپاره د ټولومرستې ته سترګې په لاره یم.

اوس همدومره

مینه او درنښت

علم ګل سحر

کابل-ځارندوی مینه

د۱۳۸۷کال د سلواغې لسمه نېټه

www.pukhto.net

خدای چارې په مدار کړي
بنده نه دی چې تلوار کړي

وایي یو وخت یوه خان پخپلو یتیمو
تربورونو ډیر ظلم کاوو ، ددوی پلار هم
ده وژلی و ، خو په حکومت کې یې
رشوت تیر کړی و او دهغه دمرګ پړه یې
د وژل شوي پر ورور ور اچولې وه
،یعني یو ورور ووژل شو او دابل دهغه
دمرګ په تور بندي شو ددغه کور ټولو
غړو ته ټول حال معلوم و خو څه یې نه
شوای ویلای ددغو ددواړو ورونو زامن
او کورونه دغه ظالم ته ور پاتې شول ،

www.pukhto.net

دیتیمانو آواز هیچا نه اوریده ، ددوی انا چې مشره او تجربه کاره میرمن وه ډیره ډاډه وه ، چې ظالم ته به خدای پخپله جزا ورکړي خو دکورنۍ نورو غړو به بې صبري کوله ، انا به یې ډاډ ورکاوو کلونه تیر شول ټولې کورنۍ به انا ته ویل خدای به دې ظالم ته څه وخت سزا ورکوي انا به یې ویل تاسې صبر وکړئ خدای کارونه په کرار کوي بنده خونه دی چې تلوار کوي .

ډیر کلونه نور هم تیر شول یوه ورځ دغه ظالم سړي له خپل ورور سره جنګ وکړ خپل ورور یې وواژه او دی بندي شو په همدې وخت کې خلکو پرې شاهدي وویله چې دغه سړي دمخه هم دا بل سړی وژلی و ، دا ظالم سړی په عمري بند محکوم شو اولادونه یې ددا نورو یتیمانو

www.pukhto.net

غوندې بې سرپرسته او خوارو زار پاتې شول
له هغه وروسته دامتل وشو چې:
خدای چارې په مدار کړي ، بنده نه دی چې تلوار کړي

دخره ښنتن ته ور پيبنه ده

ويل کيږي د چا خر له بار سره په ختو کې لويدلی و او په وياله کې بند پاتې و ، دخره ښنتن چې هرڅومره زور وواهه ويې نه

Pukhto.Net پښتو
www.pukhto.net

شوای کولای چې خر له ختو وباسي له یو بل لاروي یې مرسته وغوښته ، لاروی راغی خریې تر غوږو ونیو خو دزړه زور یې نه کاوو په دې منځ کې ډیر وخت تیر شو ، شپه را نږدې وه ، دخره خاوند ولیدل چې لاروی هسې لګیا دی دزړه له اخلاصه مرسته نه کوي نو ورته ویې ویل :

وروره کور دې ودان ورځه ورځه چې په تا ناوخته کیږي دخره ښتن ته هسې هم ور پیښه ده .یعني چې ماته خورا پیښه ده مجبور یم خپل کار به کوم .

www.pukhto.net

ته مې وزې وهه
زه به دې روژې وهم

وايي په پخوا زمانو کې یوه مالدار سړي روژې نه نیولې ، چا ورته وویل چې روژې نیسه خدای به دې په مال کې هم برکت واچوي ،هغه و چې دروژې په میا شت کې يې په روژه نیولو پیل وکړ، خو هغه کال د وزو ناروغي هم خپره شوه ، ده ډیرې زیاتې وزې درلودې ، هر سهار به چې له خوبه پاڅیده لیدل به یې چې څو وزې یې مړې شوې دي ، دې سړی هم بیرته په روژه خوړلو پیل وکړ ، چې هره ورځ به یې وزې مړې ولیدلې ، ده به هم ډوډۍ را وغوښته ، ډوډۍ به یې خوړله او دا به یې ویل چې خدایه ته مې وزې وهه

www.pukhto.net

زه به دې روژې وهم ،ددې سړي ټولې وزې مردارې شوې او روژه يې هم ونه نيوله يعني دوه تاوانه ور واوښتل، له هغه وروسته دا خبره د متل غوندې مشهوره شوه .

ړنګه شې درې نر دې پڅ ، ښځې تيرې

www.pukhto.net

وایي یو وخت د یوه کلي خواته یوې درې ته له بلې سیمې کډې راغلې ، دا خلک په دره کې میشت شول په دوی کې رواج و چې دباندې ټول کارونه ښځې سرته ورسوي .

نار ینه به یې په کورونو کې ناست ول ښځو به خواري مزدوري کولې ،که به یې له بل کلي او قبیلې سره جګړه هم پیښه شوه نارینه به په کورونو کې ناست ول ، ښځو به جنګ کاوو .

یوه ورځ یې له بل کلي سره جنګ شو ددغې درې ښځو سختې جګړې ورسره وکړې او دبل کلي ډیر کسان یې مړه او ټپیان کړل . وروسته له هغه دا متل وشو چې:

ړنګه شې درې
نر دې پڅ ښځې تیرې

www.pukhto.net

انصاف له حيوان سره هم په کار دی

ويل کيږي د اوسني هلمند ولايت په بست کلا کې د نوشيروان عادل د پا چاهي مرکز يا پلازمينه وه ، نوشيروال عادل يو ډير عدالت خوښوونکی سړی و، له هر چا سره به يې انصاف کاوو او دچا حق به يې نه پخپله خوړ او نه بې بل چاته اجازه ورکوله چې د چا حق وخوري يا ظلم پرې وکړي .

نوشيروان ددې لپاره چې خلک وکولای شي په آساني سره دده دربار ته راشي او

www.pukhto.net

خپلې غوښتنې وړاندې کړې دبست کلا په دباندې برخه کې پر یوه دیوال زنګ نصب کړی و، هر چا به چې غوښتل نوشیروان وګوري او خپل عرض ورته وکړي ، دا زنګ به یې واهه ، بیا به د پاچا عسکر ورتلل او دا سړی به یې د پاچا دربار ته راووست .او نوشیروان به یې عرض ته رسیده ګي کوله
وایي یوه ورځ یو خر د کلا له څنګه تیریده ، په زنګ پورې لګیدلی ، پاچا چې زنګ اوریدلی خپلو کسانو ته یې امر کړی ، چې عارض دده حضور ته راولي ، د پاچا کسانو ولیدل چې انسان نشته او خر په زنګ پورې لګیدلی دی ، پاچا ته یې دا خبره وکړه ، پاچا ورته وویل رایې وله ، حتماً څه خبره شته ، عسکرو خر دپاچا حضور ته راووست ، پاچا ولیدل چې خر

www.pukhto.net

ډیر ډنګر دی ، سمدلاسه یې امر وکړ چې
دخر څښتن حاضر کړي .
پا چا د خره څښتن ته مناسبه سزا ورکړه
او توصیه یې ورته وکړه چې انصاف له
هر چا سره په کار دی وروسته له هغه دا
متل عام شو.

Pukhto.Net پښتو

احمد دخسو د اوړو ، ککو دمرکو

وایي دپروان په ولایت کې دوه ورونه ول،
یو احمدخان نومیده او بل یې ککو نومیده ،

www.pukhto.net

احمد خان به خواري مزدوري کوله ، او پخپله کرونده کې به يې کار کاوو او دکور خرڅ به يې برابراوو . ککو په ځواني کې د نصوار جوړولو په کارځای کې کار کاوو ، له همدې کبله يې سترګې دوخت په تيريدو سره ړندې شوې وې ، ده به کاروبار نه کاوو يوازې به په کور ناست و ، ميلمانه به چې راتلل ککو به ورسره ناست و، مجلس به يې ورسره کاوو او دکلي کور ټولې خبرې او مرکې به ککو تر سره کولې .

مور به يې ويل چې شکر دوه زامن لرم احمد دخسو دغلو ککو دمرکو يعني احمدخان کورته لرګي ، غله او نور خرڅ برابروی اوککو مرکې خلاصوی وروسته بيا دا خبره متل شوه. ددې متلونو د منځ ته راتلو سيمه دپروان ولايت دی.

www.pukhto.net

اوبه چې شي تر غاړې
زوی او لور شي تر پښو لاندې

رواېتونه وايي د نوح (ع) دتوفان په وخت کې يو سړی له توفا ن څخه دخلاصون لپاره له خپل زوی او لور سره د يوه لوړ غره سر ته وختل خو هلته هم اوبه ور ورسيدې سړي لور او زوی را واخيستل او ديوې بلې جګې څوکې سرته وختل خو هلته هم اوبه ور ورسيدې چې اوبه ډيرې شوې او دده تر غاړې ورسيدې نو دځان دخلاصون په خاطر يې زوی هم تر خپلو پښو لاندې واچاوو خو اوبه نورې هم

www.pukhto.net

ډیرې شوې او بیا دسړي تر غاړې ورسیدې سړي دځان ژغورلو لپاره خپله ګرانه لور هم تر خپلو پښو لاندې واچوله خو توفان و ، اوبه نورې هم ډیرې شوې او سړی له اولادونو سره یوځای غرق شو.

دې ته ورته زما دسترګو لیدلي حال یوه کیسه ده:

په ۱۳۷۷ لمریز کال کې چې ما په بي بي سي راډیو کې کار کاوو ، د بی بي سي دفتر هغه وخت په پیښاور کې و او زما کور په کابل کې و ، کله کله به دتورخم لاره بندیدله او موږ به له نورو لارو لکه څڅوبي او ... په لارو پیښاور ته په ډیرو ستونزو تللو.

یوځل په همداسې خطرناکه لاره ور برابر شوو ، په غرونو کې مو سختې اوخطرناکې لارې په پښو ووهلې ، ها خوا

www.pukhto.net

مو يو پايکي موټر کرايه کړ چې د
پښتونخوا په لوړو غرونو مو واړوي ،
موټر په ډيره خطرناکه لاره دغرونو په
ډډو او دغره په سر لاره لنډوله ، با
الاخره دغره پر سر يوه ډير خطرناک
پيچومي ته ورسيدو ،له موږ سره په موټر
کې ډير کسان ول په دې کسانو کې له يوه
سره خپلې دوه کوچنۍ د۸ـ ۱۰ کلنو په
شاوخوا کې لورانې هم وې چې ده په ټوله
لاره کې ډير کړاو ورسره ګاله ، موټر
دپيچومي سرته وخوت خو بيرته دشا په
خوا را خوشی شو ، بريکانو يې کار
پريښود ، موټر دغره له سره دراپريوتو په
حال کې و ، نور دژوند هيله نه وه پاتې ،
څو کسو ځا نونه له موټره وغورځول .
ددوو وړو نجونو پلار هم خپلې لونې
پريښودې او خپله له يې له موټره ټوپ
کړل ، ما دا يوه کوچنۍ نجلۍ تر لاس را

www.pukhto.net

ونیوه چې راسره وایې چوم خو را باندې ناوخته شوي ول. .
موټر د غره له سره د لویدو په حال کې و او دلوی پیچومي اخیري برخې ته رسیدلی و ، بس د خدای فضل وشو موټر په همدې وروستۍ څوکه داسې ودریده لکه څوک چې یې په لاس ټینګ تکیه کړي .
هغه سړی هم بیرته موټر ته را پورته شو او خپلې کوچنۍ لونې یې بشکل کړې له سترګو یې دخوښۍ اوښکې روانې وې ټولو پورې خندل او ماته دا متل را یاد شو :
اوبه چې شي تر غاړې
زوی لور شي تر پښو لاندې

www.pukhto.net

پکه چا په ورا نه پریښوده،
دې دسر کجاوې غوښتې

په زیاترو کلیوالو سیمو کې داسې رواج دی چې دناوې دراوړلو لپاره لومړی درې ورځې یا هم یوه ورځ دمخه خیښې دزوم له کوره دناوې کورته ځي او بیا دواده په ورځ ورا دناوې د راوستلو لپاره ځي اوبیا ناوې راوړي .
پخوابه یې ناوې په ډولۍ او کجاوو کې راوړه .
وایي په یوه واده کې یو پکه نجلۍ وه دا تر نورو مغروره هم وه نو ویل یې چې زه له نورې ورا سره نه ځم ، زه له ناوې سره

www.pukhto.net

يوځای د مخې په ډولۍ کې کينم ، چا ورته ووېل اوس هم خوشحاله اوسه چې مور دې له ورا سره پرېږدو ته لا خوشحاله نه يې او دسر کجاوې غواړې .
له هغه وروسته دا متل وشو .
دې ته نږدې بل متل هم شته وايي:
پکې ورا دې راغله،دې ويل ګومان مې نه شي .
يا(ورا دې راغله پکې دې ويل ګومان مې نه شي ادکې چې کيسه يې په همدی کتاب کې راغلې ده.

نه به وخت نه به دوران راشي ،
نه به بلبله سليمان ته په خندا راشي

www.pukhto.net

ويل کيږي په پخوا زمانو کې ټول حيوانات
او مرغان د سليمان(ع) تر فرمان لاندې
و، دټولو الوتونکو پاچا سليمان پيغمبر و .
يو وخت چتکی چې په ځينو سيمو کې يې
بولي او يوډول کوچنی مرغه دی په بلبله
مين شو ، چتکی سليمان پيغمبر ته راغی
عرض يې وکړ چې په بلبله مين شوی
غواړي ورسره واده وکړي خو بلبله دده
خبرو ته ارزښت نه ورکوي .
سليمان(ع) بلبله راوغوښته ورته ويې ويل
چې له چتکي سره واده وکړي ، بلبلې
ورته وويل ما زما ښکلا وګوره او کوچنی
چتکی وګوره ، هغه زما لايق دی؟
خو سليمان (ع) پخپله خبره ټينګار کاوو ،
بلبله له سليمان (ع) څخه خوابنينې شوه او
ويې ويل چې بيا به دده دربار ته رانه شي
.

www.pukhto.net

هغه وخت وويل شول چې نه به وخت نه به دوران راشي نه به بلبله سليمان ته په خندا راشي .
وروسته سليمان(ع) چتکي ته شرط کيښود ورته ويې ويل چې ولاړشه ماته داسې لرګی راوړه چې نه کوږ وي نه سيخ وروسته له هغه به بلبله له تا سره واده وکړي .
که مو فکر کړی وي چتکی تمامه ورځ ستړی وي له يوه ښاخ نه بل ته له يوې ونې بلې ته توپونه وهي او په داسې لرګي پسې چې نه کوږ وي نه سيخ سرګردانه دی او تر اوسه يې لا نه دی پيدا کړی.
ويل کيږي داسې لرګی چې نه کوږ دی نه سيخ شته او دا لرګی د غنم دوړی لرګی دی.

www.pukhto.net

په ګیدړې پورې خپل پوست اور دی

یو وخت یوه ګیدړه د کلي یوه کور ته ورغله چې چرګان وخوري خو د کور خاوند پرې خبر شو ، دهغه په نارو نور کلیوال هم خبر شول ، تول کلیوال په ګیدړه پسې راووتل ګیدړه تر مخ کلیوال پسې و نږدې و، چې ګیدړه ونیسي خو ګیدړې یو دم چیغې کړې:

-اور دی اور دی.

د کلي خلکو فکر وکړ چې په کلي کې اور لګیدلی بیر ته وګرځیدل او د کلي په لوري یې منډه کړه ، ګیدړه په روغو پښو

www.pukhto.net

ترې خلاصه شوه . کليوال چې کلي ته راورسيدل اور نه و،لګيدلی.
له ګيدړې څخه چا پوښتنه وکړه چې ته خو تل وايې چې زه دروغ نه وايم ولې دې دروغ وويل چې په کلي کې اور لګيدلی؟
ګيدړې ورته وويل:
-ما هيڅکله دروغ نه
دي ويلي رښتيا هم
اور و.
ورته ويې ويل چې تا دروغ ويلي هيڅا هم اور ونه ليد،کليوال چې بيرته کلي ته ورغلل اور نه و،لګيدلی تا هسې چيغې وهلې.
ګيدړې ورته وويل : ما دروغ نه دي ويلي ما هيڅکله دا نه دي ويلي چې په کلي کې اور بل دی. ما ويلي چې اور دی او هغه اور زما پوست دی ، په ما پسې مې خپل پوست اور دی ، کليوال زما د پوست لپاره

www.pukhto.net

په ما پسې منډې وهي چې ما ونيسي او له پوست څخه مې ګټه واخلي.
نو ماته خپل پوست اور دی.
له دغې پيښې وروسته دا متل وشو چې په ګيدړې پورې خپل پوست اور دی.

ناوې ګوره ، سر يې اوبه

ويل کيږي دغه متل لومړی ځل د پروان ولايت په غوربند کې ويل شوی دی. کيسه داسې ده وايي د غوربند درې په يوه کلي کې يوه نجلۍ وديدله، سنګارونکې ميرمنې د دغې ناوې په سينګارولو ډير وخت تير کړ . ورا معطله وه ، د ناوې د را ولاړولو وخت و، خو سينګارونکې لا د ناوې سينګار نه وو تمام کړی.

www.pukhto.net

ورابانی په تنګ شول اخیر راغلل سینګارونکې ته یې وویل چې دا دې ځومره زیات وخت پرې ولګاوو و ژر ناوې جوړه کړه چې ناوخته کیږي .
سینګارونکې میرمنې ورته وویل زه ناوې ګورم بیا یې سر اوبم او سینګار یې کوم، که نجلې ښکلې نه وی نو زه ډیر زحمت نه باسم او ژر یې سینګار خلاصوم و خو که خدای ښکلا ورکړې وی نو زه هم ډیر وخت پرې تیروم ترڅو لا ښکلې شي .
ځینې کسان وایي چې دا خبره بر عکس شوې، دغه ناوې ښکلې نه وه او سینګاروونکې ورا بانو ته په غوصه وویل چې ناوې بد رنګه وه ،ځکه مې دومره وخت پرې تیر کړ ، ایله بیله سینګار شوه.
ددې متل بله بڼه داسې ده چې وایي: ورور یې ګوره خور یې غواړه.

www.pukhto.net

يعنې که ورور يې ښايسته وی خور به يې هم ښايسته وي .

بخت مې بيدارېږي
کاک مې په څلورو روانېږي

کاک د پاستی هغې ډوډۍ ته وايي چې د ډبرې په تبۍ يا تبخي پخېږي . په کليو کې د کلي خلک د جمعې په ورځو کې را

www.pukhto.net

ټولیږي او په زیارتونو یا پخوانیو هدیرو کې په تبخي ډوډۍ پخوي په لاره تیریدونکو مسافرو او نورو خوارانو ته یې خیراتوي.
ددې متل کیسه داسې ده وایي یو وخت په کندهار کې همداسې د کلي میرمنو په یوه زړه هدیره کې کاکونه پخول ، یوې ساده میرمنې اوړه په کشپ اچولې ول ، دا چې ډوډۍ یې د ډبرو په تبۍ پخوله د کشپ رنګ هم ډبرې ته ورته و، ددې میرمنې پام نه و ، کشپ چې وروسته لږ تود شوی و ، روان شوی و، میرمنې متوجه شوې چې اوړه روان دی ، حیرانې شوې ، ساده میرمنې وویل چې اوس مې بخت را بیدار شو چې کاک مې هم پخپلو پښو تللای شي . له هغه وروسته په سیمه کې دا طنزیه متل عام شو چې:
بخت مې بیداریږي

www.pukhto.net

کاک مې په څلورو روانيږي

ددې متل د کيسې په اړه بل روايت هم شته وايي خو تنو څړه مسافرو وړه واغږل ،اوريې بل کړچې کاکونه پا خه کړي. کاکونه يا ککوړی په سفر کښې پخوی،وړه ښه ټينګ لانده کړي بيا يې په ښويو ډبرو وپيچی اوپه انګا ر يې ښخ کړی.چې پا خه شي ډبرې پرې وبا سی او خوری يې دوی هم چې کاکونه په اور کښی ږ دول ،په غلطئ يې په کشپ (شمشتئ)د ډبرې ګومان وکړ.چې کشپ يې په وړ و پټ کړ او په انګار يې کېښود ،داورله تاوه کشپ روان شو ده د کاک حرکت په نيږک شاګوم ونيو،پاڅيد له خوشحاله يې اتڼ شروع کړ او په اتڼ کې به يې ويل:
بخت مې را بيدار شو کاک مې په څلورو راروان شو.

www.pukhto.net

ما چې دخاوو مړي ليدلي ، زما کور غړي وتلي

دغه متل کابو اتيا نوي کاله وړاندې د پکتيا په زرمت کې ويل شوی دی .

www.pukhto.net

خاوو په زرمل يا زرمت کې د يوې غونډۍ نوم دی چې د همدې غونډۍ په شاوخوا کې سخته جګړه پېښه شوه ، ځينې کسان وايي چې دا خپل منځي جګړه وه خو ډير بيا وايي چې دا جګړه دسيمې دخلکو او سقاوي لښکرو تر منځ پيښه شوه .

د سقاو حکومت غوښتل چې خلک بيعت ورکړي خو د زرمت خلکو بيعت او ماليه نه ورکوله ، چې بيا وروسته سقاوي ټوپکوال زرمت ته راغلل د زرملې ځوانانو هم دخاوو غونډۍ شاوخوا ورته ونيوله ، چې ددواړو خواوو تر منځ سخته جګړه پيل شوه په جګړه کې له دواړو خواوو ډير کسان ووژل شول دجګړې مړي څو ورځې په ميدان پا تې ول ، وايي کوم سړی دې غونډۍ ته ورغلی و ، دلته يې مړي ليدلي ول ، چې بيرته خپل کورته

www.pukhto.net

تللی و ، په کور ډیر خواشینی و ډوډۍ نه خوړله چا ترې پوښتنه کړې وه ده ورته ویلې ول : ما جې دخاوو مړي لیدلي زما کور غړي وتلي .
چې دده دا خبره وروسته وروسته متل شوه غړي په دوو معناوو کارول کيږي يو داچې غړي يو ډول پنډې پنډې ډوډۍ دي چې دډبرې په تيغنه يا تبخي اوه اته پاستي په غوړو کې پخوي بيا يې يا دښې شپې په شپه يا نورو خيراتونو کې جومات ته وړي هلته يې کليوال او مسافر خوري دمړي کورته دعا کوي .
بل غړي يو ه استعاري جمله هم ده کله چې څوک ديوې سختې پيښې له امله ډير هيجاني شي هم نو وايي چې غړي مې ووتل.
ددې متل په اړوند يې دواړه معناوي صدق کوي.

www.pukhto.net

ويل کيږي دسقاو لښکرو دپکتيا په جګړه
کې دهغه وخت له پرمختللو وسلو او
ماشينګڼو هم کار اخيستی و . په دې باره
کې ولسي سندرې هم شته لکه:

ملک د اسلام دی ،
داسې حال به په چا وي عالمه
سقاو ظالم دی
ماشينګڼ پرې چلوي عالمه
ملک د اسلام دی

په دې برخه کې نورې سندرې او لنډۍ هم
شته ، که خدای کول په نورو کتابونو کې
به پرې پوره خبرې ولرو .

که شپه تياره ده،منې په شمار دي

www.pukhto.net

ددې متل کيسه داسې ده وايي دوه کسه په يوه کوټه کې ګډ اوسيدل ، د ډوډۍ له خوړلو وروسته د منو په خوړلو بوخت شول .

د منو د خوړلو په وخت کې څراغ تيل خلاص کړل. يوه ملګري ژر ژر منې خوړلې ، ده فکر کاوو چې د بل انديوال يې ورته پام نه دی و هغه يې کوله د شپې له تيارې ګټه واخلی او ډيرې منې وخوري .

خو ملګری پوهيده چې د کوټې ملګری د منو په خوړلو لګيا دی ، نو ورته ويې ويل چې په تياره کې زما برخه منې مه خوره ، که شپه ده او تياره ده موږ ليدلی نه شو خو د منو شمير معلوم دی .

وروسته له هغه دا متل را منځ ته شو چې که شپه تياره ده،منې په شمار دي

www.pukhto.net

د صاحبانو کابل ته خوښيږي

پېرنګيان چې په ډېره دبدبه د شاه شجاع
په مرسته له هنده راوخوځېدل او د بې
اتفاقه افغانانو په پلاز (تخت) يې خپله
ناټکی کېښنوله نو په اولو شپو کښې خو

www.pukhto.net

کامیاب معلومېدل او دخپل بریالیتوب دمامې یې د هند په ګوټ ګوټ کښې وغږولې ، مګرد دوی د سرلوړی داستانونه او حماسې لاپای ته نه وې رسېدلې چې افغانانو دوی له خپلې خاورې وایستل . په هند کې به د پې‌رنګیانو تالی څټو د پوښتونکو دې پوښتنې ته چې صاحبان ولې راستانه شول ، داسې ځواب ورکاوه : (هسې د صاحبانو کابل خوښ نشو) له دې ځوابه متل جوړ شواو تر ننه چې څوک خپل مجبوریت په بله بها نه پټوي نو دا متل ورپوې کیږي .

www.pukhto.net

څه توره تېره وه څه ابۍ ورسته وه

وايي يو وخت ډېر هوښيار ، خوله ورخو ډېر ظالم سړى په يوښار کې اوسېده،چې سره له ډېرو ظلمونو به چا پر کولى نشو او سرې سترګې به ګرځېده .يو وخت يې د خپلې خواښې څټ په توره پرې کړ ، او ده لا توره تېکى ته نه وه وراچولې چې کوتوال نا څاپه هغه ځاى نه راورسېده او سړى يې ونيوو.
دى لکه هوښياره مرغۍ په دوه لومو کښې بندي وه او کله چې قاضي د قتل د علت

www.pukhto.net

پوشتنه ترې وکړه نو فکر واخیست
وروسته له ډېره سوچه یې قاضي ته وویل
:
صاحب څه توره تېره وه او څه هم ابې
ورسته وه ، زه پکښې ملامت نه یم .

څوک چې چېړې اوسي خوی به دهغوی سي

www.pukhto.net

وايي په پخوا زمانو کې د کندهار په ښار
کې يو پښ (آهنګر) اوسېده چې په ټول
ښار کې يې د هنر او لياقت اوازه خوره وه
او ان تردې چې پاچا به هم خپله توره او
نور سامان په ده جوړول . پښ په پاچا ډېر
ګران وو .پاچا به همېشه په دې فکر کې
و،چې دی ونازوي خو د ده هرې مرستې
له هغه مالدار سړی جوړاوه او
پاچاپوهېده چې که پښ مالدار شي نو د
پلار نيکه کسب ته به شا کړي .
يوه ورځ له ډېره فکره وروسته پاچادی
وروغوښت او ورته وې ويل :
زه پوهېږم چې ستا يو زوی دی او ډېر
درباندې ګران دی که ستا خوښه وي ستا
زوی به زما له بچوسره نور يو ځای
اوسي . ده په خوشحالۍ ومنله او زوی يې
د پاچاله زامنو سره يو ځای شو . په اولو

www.pukhto.net

ورځو کې پښ بې حده خوشحاله و، خو وروسته يي د خپل زوی په خوی کې بدلون وليد نو اندېښمن شو . اخر داسې وخت راغی چې زوی او پلارله يو بله په خوی بېخي پردی شول .بالاخره پښ مجبورشو پاچا ته يې عرض وکړ چې صاحب زما زوی بېرته زما زوی کړه .پاچادې عرض ته حيران غوندې شو .

وزير ورته وويل :

- صاحب داسړی رښتيا وايي تا دا غريب پرې ابښی دی خو زوی دې ور شهزاده کړی دی . د دوی دواړو کله هم سره پلارولي ،زوی ولي نه کيږي . ځوک چې چېرته اوسي نو په خوی به د هغو سي .

پاچا چې نه غوښتل د پښ نازولی زوی بېرته خوار کړي پښ يي هم شاهي مانۍ ته راووست او زوی او پلار بېرته سره

www.pukhto.net

خپل او سره مل شول برنی متل له همدې
کیسې راپاتې شوی دی .
دا ډول هم ویل کیږي :
چې اوسې په خوی به دهغو سې.

كه راغلمه تر بلخه راسره ده خپله برخه

هسې وايي چې په تېرو زمانو کې دوه
شپانه ورونه ول، چې (شپني) شپونتوب
یې د پلار اونیکه له وخته پېشه وه. خو
کشر ورور ته دا ډول ژوند خوند نه
ورکاوه . یو وخت یې خپل مشر ورورته
وویل چې د تره لور به درته وغواړو .
کشري ورور له واده کولونه انکار وکړ
دا خبره مشر ورور ته عجیبه معلومه.

www.pukhto.net

شوه او د دې علت پوښتنه يې ورڅخه وکړه . کشر ورور ورته وويل :

په دې سپېره کور - کې ټول عمر ژوند تېرول خوند نه راکوي ، اخر ترڅله به سپېره ښوروا زموږ خوراک وي . زما زړه دی چې نور د پلار او نيکه کسب پرېږدم او بلخ ته ولاړ شم . مشر ورور په اوله کې هغه له تګه منع کړ خو وروسته يې وليدل چې ورور يې وخت په وخت کمزوری کيږي او

www.pukhto.net

زړه يې په تنګ دی
نو د بلخ د سفر
اجازه يې ورکړه .
کشر ورور دری
شپې او دری
ورځې مزل وکړ ،
تر څو چې بلخ ته
ورنږدې شو هغه
چې د بلخ د ښار
لوړ برجونه او
دېوالونه وليدل نو د
راتلونکي ژوند
تصوراتو داسې
مشغول کړ چې شا
او خوا يې بيخي
هېره شوه. يو
وخت يوه سپاهي

www.pukhto.net

ودراوه او ورته و
يي ويل :
- راځه پاچا دې -
غواړي.
ده چې پورته وكتل پاچايي وليد ، چې بد
بد ورته ګوري .پاچا ورباندې غږ وکړ:
- هلكه ستركې دې
ويني ؟
ده ځواب وركړ : هو
بيايي وپوښت : مست خوبه نه يې ؟
ده وويل : نه
بيايي وپوښت : عاشق خو به نه يې ؟
ده ځواب وركړ : نه .
همدا رنګه څو نورې پوښتنې يي ځينې
وکړې چې منفي ځوابونه يې وركړل .د
پوښتنو په پاي كې پاچا ورته وويل روغ
او جوړ بني ادم يي نو زه دې ولې نه ليدم
او ولې داسې بې خياله رانه تېرشوې ؟

www.pukhto.net

ماته به رښتيا وايې ، که دومره پوه شوم چې دروغ دې وويل نو انجام به دې ډېر بد وي . شپون هم خپل حقيقت داسې ورته بيان کړ :

- صاحب له لرې ځايه دخوارۍ او مزدورۍ په نيت راغلی يم چې دبلخ برجونه او دېوالونه مې وليدل نو دخيال په نيلي سپور شوم په خيال کې مې دبلخ په دروازه کې دسرو زرو کڅوړه وموندله خو پدې قانع نه شوم پاچا دښآرکوتوال کړم دکوتوالۍ په منصب مې هم زړه اوبه ونه ځښلې دپاچا وزير شوم زه په خيالونو کې دې ځای ته رارسيدلی وم چې پاچا لور راکړې وه او نور يې زه په تخت کينولم چې سپاهي ودرولم او له هغې دنيا يې دې دنيا ته راوستلم.

www.pukhto.net

صاحبه:زه په خیالونو کې داسې ډوب وم
چې ځان مې هم هېر کړی وو،نور نو
ستاسو خوښهٔ چې هره سزا راکوئ.
پاچا چې دده خبرې واورېدې ورته وې
ویل : - زه یوه لور لرم زما زوم به دبلخ
پاچا وې خو دا څوکاله کیږي چې زما زوم
نه خوښیږي ته سر له ننه زما زوم شوې
او دبلخ پاچا.
ماښام ته یې په شاهې مانۍ کې دومره
قسما قسم خوراکونه وخوړل چې دشپون
خوارکې په ګېډه دردشو .
دپاچا طبیب دځو ورځو په مخه څه دارو
درمل سره له پرهیزه ورته تجویز کړل په
دې وخت کې پاچالور هم ور وداه کړه ،
دپاچا دلور رنګ کټ مټ دهغه دتره د لور
په څېر وو او دهغې غوندې یې په چپه
سترګه کې ګل و . دی دې ورته والې ته
حیران شو . له ځانه سره یې وویل :

www.pukhto.net

که راغلمه تر بلخه راسره ده خپله برخه
چې دا خبره متل شوه کله کله داسې هم
ويل کيږي .
چې ولاړ شې تر بلخه در سره به وي خپله
برخه

Pukhto.Net
پښتو

له نه سړو ملک شو بلو

www.pukhto.net

بلو خان د آدم خان د راز ملګرى و، د هغه له ټولو رازونو خبر و او د ستونزو په وخت کې به د هغه ترڅنګ ولاړ و .
آدم خان نور ملګري او ياران هم لرل لکه ميروخان او نور . خو د بلو ځانګړنې داوې چې يو آدم خان ته تر ټولو نږدې و ، چې په آدم خان به بده ورځ وه ، اول غږ به يې په بلو و .
کله چې آدم خان توتيا چې دده په نامه وه د پلار له کوره را وتښتوله ، په سبا يې د هغې د ورور بازيد خان لښکرې له آدم خان سره د جګړې په نيت راغلې . آدم خان پر بلو غږ کوي :
بلو پاڅه سر اوچت کړه
چې تنګسه وى زموږ مل اوسه مدت کړه

www.pukhto.net

د توتیا پوځونه راغله
پر یارانو باندې ،غ کوه همت کړه
بلو خان ډیر زړه ور او تورزن سړی و ، د بازیدخان له لښکرو سره یې سخته جګړه وکړه ډیر کسان یې په تورو ووهل ، چې د بازیدخان وار را رسیده ، هغه وارخطا شو نو پر آدم خان یې ناره کړه:
ځوانان دې میرني دي
درته وایم یو تر بله ګړندي دي
دغه خپل بلو در نیسه
دغه ستا دیار خو سترګې د خوني دي
بلو یو بیوزله او غریب سړی و ، ویل کیږی پخوا تر دې مریی و لکه چې په دې ناره کې معلومیږي .
تترخان چې د آدم خان تربور او سیال و ، د یوې لانجې په وخت کې بلو ته وایي :
خامه بلو خامه
درته وایم ته غلط ولاړې نادانه

www.pukhto.net

ته اول مریی زما وې
د کابل پر نخاس ودرې غلامه
بلو ساده سړی هم و ، کله به چې آدم خان نه و ، نو ده به د خاني او ملکي اکټونه کول ، نو خلکو به په طنزیه انداز ویل :
له نه سړو ملک شو بلو
له هغه وروسته دغه متل عام شو.

کرمیه چې غم نه وي ،
غم به راوړې

www.pukhto.net

کرمی د فتح خان برېښي د شپېتو یارانو په ډله کې یو یار و ، دی زړه ور او په عین حال کې شر خوښوونکی سړی هم و .

د فتح خان او رابیا د نکل له مخې فتح خان ته زیاتره ستونزې همده را پیدا کولې .

کله چې فتح خان له خپلو برېښو سره له بست کلا څخه روانیږي ، ماښام یې په یوه دښته کې واړول فتح خان دوه زړی و چې پر کومه خوا ولاړ شي فکر یې وکړ چې د شپې یوه سانګه پر ځمکه لکه کړي سهار چې هرې خواته کږه وه پر هغه خوا به ځي . فتح خان دا دنده کرمي ته وسپارله .

کرمي سانګه(نیزه) لکه کړه . بیرته نیمه شپه له خوبه را پاڅېد ، ویې لیدل چې

www.pukhto.net

سانګه یا لکړه د مکې شریفې په خوا نړیدلې ده ، کرمې د هندوستان په لورې و نړوله ، سهار وختې یې پر فتح خان ناره وکړه :

سر له سره پالنګه هسک کړه فتح خانه
یو مې سانګه هندوستان په لوره کړه ده

فتح خان څه ونه ویل ، کرمې بیا ورته وویل:

سر له سره پالنګه هسک کړه فتح خانه
یاغي شوی هندوستان رعیت دی

فتح خان او ملګري یې هندوستان ته ځي هلته د شمس الدین نومې پاچا تر واک لاندې سیمه کې چې اوسیدونکي یې بې اتفاقه دي میشت کیږي .

دغه خلک ګواریان(مغل) دي . یوه ورځ دغه ګواریان له فتح خانه هیله کوي چې ددوی او ددوی د مخالفینو ترمنځ روغه

www.pukhto.net

جوړه وکړي ، فتح خان د هغوی تر منځ
سوله کوي .
خو کرمی ددې لپاره چې دغه خلک
دسولې تړون او دغه وعده ماته نه کړي
،تول وژني .
کرمی هر وخت فتح خان ته ستونزې او
لانجې پيدا کولې ، يوه ورځ شمس الدين
پاچا د سيمې له خلکو څخه د ماليې د
راټولولو لپاره ددوی کلی ته دری تنه
عسکر ليږي ، کرمی دوه عسکر وژني
ددريم ژبه پرې کوي ،دغه عسکر پاچا ته
ورځي خو پاچا يې په خبره نه پوهيږي بيا
دری تنه عسکر ور استوي دا ځل کرمی
دوه عسکر وژني دريم په منډه ترې
خلاصيږي ، ځي او پاچاته دغه خبر
وروړي فتح خان چې راځي له موضوع
خبريږي په غوصه کيږي په کرمي ناره
کوي :

www.pukhto.net

کرمیه چې غم نه وي ته غم راوړې
کرمیه پر لم غوټه سپرو واوړې
کرمی فتح خان ته نورې ستونزې هم پیدا
کوي چې په پایله کې ددوی او پاچا تر
منځ جګړه نښلي.
له دې وروسته دا متل منځ ته را غی چې
:
کرمیه چې غم نه وي غم به راوړې
اوس هم هغو کسانو ته چې تل ستونزې
او لانجې پیدا کوی خلک دا متل وایی چې
کرمیه چې غم نه وي غم به راوړې

www.pukhto.net

دشپیتو بړیځو ورځ په ورځ کمی دی

کله چې کرمي د شمس الدین پاچا د
خزانې کار وان لوټ اود شمس الدین
عسکریې ووژل،شمس الدین له بړیځانو
سره د جګړې تا بیا وکړه .فتح خان او دده
ملګرو د شمس الدین له پوځ سره دولس
ورځې پرله پسې جګړه وکړه ،د شمس
الدین پوځ ته ډیره مرګ ژوبله واوښته
شمس الدین له خپلو مصبدارانو سره تر
سره سلا وروسته فتح خان ته دروغې
جوړوې وړاندیز وکړ اوله دوی یې و
غوښتل چې ټول دده دربارته ورسې او
سوله سره وکړي ،فتح خان ومنله خو
کرمي و نه منله په پای کې یې پر یکړه
وکړه چې نیمایي یاران به له فتح خان

www.pukhto.net

سره دشمس الدین دربار ته ځي او نیمایي نور به له کرمي سره پاته کیږي چې فتح رهي کیده کرمي ناره پرې وکړه :

فتح خان باور مه کړه ،د
مغول په کلا مونه
د مغول اول کلام پسې
تیپونه

هغسې وشول شمس الدین د فتح خان او د هغه دملګرو لا سونه وتړل.خو کرم خان یا کرمي هوښیار سړی وه په دوی پسې راوتلی و،چې ویې لیدل د ملګرو لاسونه یې تړلې دي پر مغول یې ناره کړه :

اوس به جوړ کړم د مغولو
پرسرځلي
چې تړلي یې فتح خان نازک
لاسونه

ټولوتورې راوایستې،ډیر مغول یې ووژل او خپل ملګري یې ټول را خلاص کړل.

www.pukhto.net

له دې وروسته به هره ورځ سخته جګړه کيده هره ورځ به يو يا دوه برېښان زخمی کيدل يا شهيدانيدل په پای کې فتح خان ،کرم خان او څوتنه نور پاتې شول.
فتح خان سخته جګړه کې داناره کړه:

هندوستان مې د مچيو ګبينی دی
هر څو چې يې وهم نه تماميږي
دشپيتو برېښو ورځ په ورځ کمی دی

د نکل دغه ناره متل شوه اوس چې په کومه ډله کې کومه کمی راځي نو خلک دامتل وايي:

دشپيتو برېښو ورځ په ورځ کمی دی

www.pukhto.net

که مرګ غواړې کندز ته ولاړشه

www.pukhto.net

هر ښار ځان ته ده خواجه لري

دکندهار ښار په ختيځ کې د شپږمې ناحيې اړوند يوه سيمه، (ده خواجه) نوميږي ددغې سيمې اوسيدونکي ډير با جرآته خوله ور او حاضر ځوابه خلک دي . که څوک کومه خبره ورته وکړي په همغه شيبه کې قانع کوونکی ځواب ورکوي .دوی په همدې صفت مشهور دي .
که څوک د چا دکومې خبرې په مقابل کې قانع کوونکې خبره وکړي او يا کوم څوک په کومه معامله کې د خپل منطق په قوت بريالي شي نو وايي چې هر ځای خپل ده خواجه لري.

www.pukhto.net

چې دلته داسې حال دی
په لندن کې به څه حال وي

د هیواد د خپلواکۍ په جګړه کې د
افغانستان ټولو خلکو برخه لرله او د

www.pukhto.net

جګړې په مختلفو جبهو کې له انګریزانو سره جنګیدل ، د هغه وخت دیوې سیمې طالبانو یوه بیله جبهه جوړه کړې وه .
دوی یوه ورځ دکلي یوه پخوانۍ او زړه ونه چې منځ یې ګوګ و ، ووهله د ونې منځ یې نور هم تش کړ او توپ یې ترې جوړ کړ و د ونې منځ یې له باروتو ډک کړ .
د ونې خوله یې د لندن په لوري و ګرځوله ،ټول طالبان پرې را ټول شول باروتو ته یې اور ورته کړ باوتو انفجار وکړ او ونه وچاودیدله . شاوخوا دوړې او دودونه پورته شول . یو شمیر طالبان او ملایان پکې ټپیان او شهیدان شول ، یو نفر چې سخت ټپي و تر ځنګ پروت یوبل ټپي ته په زګیروي او عین حال کې خوشحاله انداز وویل : ملا فلانی اخونده وګوره چې دلته داسې حال دی نو په لندن

www.pukhto.net

کې به څه حال وي يعني چې موږ يې
دومره مړه کړو په لندن کې خو به يې
ټول سټ کړي وي . وروسته له هغه دا
جمله متل شوه.

عزرايله وروره روغ او ناروغ پيژنه

په يوې کونډې خپل يواځني زوی تر ايمان
هم ګران وو.که به دهغه په سر هسې درد
شو ددی ويش – واخ به تر آسمانه وختل .
يوه ورځ يې د زوی تبه وه دايې سرته
ناسته وه او په لوړ آوازيې ويل:
وی زويه ستا بلا دی خدای پرما کړي ستا
پرځای دې خدای ما واخلی او ....

www.pukhto.net

د کونډې دا خبرې ددوی په ګاونډ کې یوه
زلمی واوریدلې اودې ته حیران شوچې
کونډه په زوی څومره بی حده خوږېږی
آخر زلمی ته دا فکر ورولویده، چې راځه
د کونډې فداکاري امتحان کړه .نو په
همدې خاطر ورو غوندې د دوی بام ته
ورپورته شو .د بام درځی (دریچه) ته یی
خوله ورننږدې کړه او وې ویل : بلانۍ
تروري!
دی وویل څوک یې ؟ زلمی ځواب ورکړ
چې ستا دعا خدای قبوله کړه خدای پاک
زه استولی یم چې د زوی پر ځای دې ستا
ساه واخلم هله ژر کوه ځان د آخرت سفر
ته برابروه !
دی وویل ته په رښتیا عزرایل یې ؟ هغه
ځواب ورکړ چې عزرایل نه یم نوڅوک یم
هله ژرکوه د ټوکو وخت نشته ځان چمتو
کړه .

www.pukhto.net

په کونډې د ژوند مينې غلبه وکړه مرګ ته
يې ځان ټينګ نه کړ او په خوله يې ورته
وويل : عزرايله وروره روغ او ناروغ
وپيژنه !

چې بيګاته وې حيران ،څه به وساتی
فيلان

www.pukhto.net

ددې جملې د متل کيدو کيسه څه ډيره پخوانۍ نه ده . هسې وايې چې نايب السلطنه نصرالاخان مرحوم به ژمی په جلال آباد کې و، يوه ورځ يوه ډله طالبان د صحبت غوښتلو په عرض ورغلل نائب السلطه پنځه روپۍ ورکړې طالبانو وويل (صاحبه دا پنځه شپږ روپۍ چې هر خان ته ورشو راکوي يې . تاسو پاچايان ياست . د شاهانو او شهزاده ګانو بخښنه بايد شاهانه وي

نايب السلطنه وويل : شاهانه بښنه څه وي؟ دوی ځواب ورکړ (پاچايان فيلان يا هاتيان بخښي)نايب السلطنه هم سمدستي امر وکړ چې دوی ته يو غټ فيل ورکړل شي طالبان په دې غير مترقبه بخښنه خوشحاله شول او فيل يې په درب ودروب راون کړ

.

www.pukhto.net

د لیرو او نږدې سیمو طالبان او ملایان
چې خبر شول د فیل د لیدلو او دوی ته د
مبارکۍ ویلو لپاره ډلې ډلې ور روان شول
. طالبانو به چې څه ټوك ډوډۍ د وظیفې
په توګه راټوله کړې وه ، هغه به ایله د فیل
یوه مړۍ(ګوله) شوه . د ځانو او مېلمنو د
پاره به مجبور وو چې بله سرشته ونیسي .
دوی له یوې خوا له سبقه وتلی وو ، له بلې
خوا یې خرځونه له وسه تېر شول او بله
لا دا چې فیل په شاهي اخور اموخته شوی
وو د طالبانو په وچ ټوك ورځ په ورځ
کمزوری کېده . طالبانو له مجبوریته فیل
بازار ته وېوست ، خو چا په ټنګه هم نه
غوښت . په خانانو ملکانو یې وګرځاوه .
هغوی هم د فیل د ساتلو توان په ځان کښې
ونه لید . اخر یې مصلحت په دې شو چې
فیل بېرته نائب السلطنه ته ورورړي . دوی
فیل ورورړو او عرض یې وکړ جې مونږ د

www.pukhto.net

فيل له ازاره وېرېږو ځوك چې د بېګا
ډوډی ته حیران وي هغه به فيلان څنګه
ساتي . فيلان له شاهانو سره ښايي که يې
بېرته واخلې دا به مو لوی احسان وي .
نائب السلطه وويل : زه فيل تر پنځه روپۍ
جګ نه اخلم . هغوی پنځه روپۍ هم
غنيمت وګڼلې او فيل يې بېرته نائب
السلطه ته ورکړخو له کيسې څخه يې متل
جوړ شو .

.

Pukhto.Net پښتو
www.pukhto.net

من خورم چارک ګټم ،موريٍ اوسم كه درځم

په پخوا زمانه کې به خلک د ګټې وټې لپاره هندوستان ته تلل. یو تن غزنیوال هم په همدې نیت د هندوستان مخه وکړه او کونډه موریې خپلې ګټې ته منتظره کینوله .

له څو کلونو وروسته یې مورته لیک راوستاوه چې خپل حال یې پکې داسی بیان کړی وو (من خورم چارک ګټم مو رې اوسم که درځم)
له هغه وروسته دا جمله پسې متل شوه.

www.pukhto.net

.

په سترګو وينې په زوی لوړې

يوهسړی د چا له رمې دوه درې ورې راغلاکړي ول، د رمې خاوند پل پسې راواخيست د غله کور يې پيدا کړ او خپل ورې يې د هغه په وريو کې وپيژندل.
غله چې له غلا ځان خلاصول غوښتل نو په لوړ اواز يې وويل :
- ما به څه رنګه پردی وری غلا کاوه ،زوی مې دې مړ شې چې پردی وری غلا کومه ددې زوی په سر که ما غلا کړی وي د مال څښتن ورته هک پک شو او په حيرانتيا سره يې وويل په سترګو وينې په زوی لوړې.

www.pukhto.net

نیکي سین هم نه وړي

هسې وايي چې د يوې کوترې ځاله د يوه داسې کمر په غاړه وه چې په بيخ کې يې سين بهيده . کوترې به تمامه ورځ د خپلو بچونو لپاره دانې مانې راټولولې بچونې يې په ګېډه ښه ماړه او ددنياله هره غمه بيغمه وو.د کوترې بچونو چې لږ څه سترګې خلاصې شوې او شاوخواته يې

www.pukhto.net

ليمې وغړولې نو د مور دې عادت ته
حيران شول چې هغې به ددوی له خوړو
ځنې څو دانې هره ورځ سين ته اچولې
.يوه ورځ يې بچونو ورځخه ددې کار وجه
وپوښتله هغې ورته وويل: بچو!يوازې
ځان ساتل او مړول ضرورنه دي بلکې
نيکي کول هم ضرور دي بچو يې په
تعجب سره پوښتنه ځنې وکړه چې له اوبو
سره نيکي کول څه معنا لري ، مور يې
ورته وويل : نيکي له هر چا او له هر څه
سره ښه ده .
له دې خبرو څو ورځې وروسته يوه ورځ
چې کوتره په ځاله کې نه وه يو مار ددوی
ځالې ته راپورته شو . بچونو يې د الوتلو
کوښښ وکړ خو يو هم د الوتلو قابل نه
وو.ټول په سين کې ولويدل.په سين کې
کبانو وپيژندل چې دوی د هغې مور
بچونې دي چې هره ورځ به يې سين ته

www.pukhto.net

داني رااچولې کبانو ته د هغې نيکي
سترګو ته ودريده د کوترې بچوني يې
ساحل ته راوايستل او له لاهو کيدو يې
وژغورل .
ماښام چې کوترې دوی د سين په غاړه
وموندل او د کبانو د نيکۍ کيسه يې
واوريده نو بچيانو ته يې وويل:
اوس خو پوه شوئ بچيانو چې نيکي سين
هم نه وړي .

www.pukhto.net

ارمان افغانستان
یوه سترګه دوه کسان

وایي یو وخت یو سړی له بله وطنه د افغانستان د لیدلو لپاره راغلی و .
دی د افغانستان مختلیفو سیمو ته ولاړ او ددې هیواد دښکلا ننداره یې وکړه .ددې دافغانستان طبعي منظرې ډیرې خوښې شوې ، خو دافغانستان په وروسته پاتې والي یې افسوس کاوو ، چې دومره ښکلی وطن ولې دومره وروسته پاتې دی.
دغه سړی د هیواد دمنظرو په سیل بوخت و ، چې دې وخت کې دوه کسه نور هم راغلل

www.pukhto.net

په دغو دوو کسانو کې يو په دواړو سترګو ړوند و او دابل په يوه سترګه ړوند و ، دې سړي دا بل ړانده ته د منظرو په اړه معلومات ورکول .
بهرني سړي فکر وکړ چې دا ښکلى وطن وګوره او دا وګوره چې په دوو کسانو يوه سترګه لري . نو هلته يې افسوس وکړ ويې ويل :
ارمان افغانستان ،يوه سترګه دوه کسان
چې بيا دا خبره پسې متل شوه.

داپکې و او داپکې نه و

www.pukhto.net

د دې متل د کیسې د پیښیدو زمانه هم څه ډېره پخوانی نه ده هسې وایي چې د امیر عبدالرحمن خان په زمانه کې چاخزانې ته لاره کړې وه . تورن يې پاچا ته راووست . هرڅو چې يې وواهه اقرار يې نه کاوه . هغه به دهر ځل وهلو په پای کې صرف دومره ویل : داپکې و .

پاچا امر وکړ چې (تېل داغ) کړي په (تېل داغ) هم اقرار نه شو او یواځې دا خبره یي له خولې راووته چې (داهم پکې و.) له دې خبرې پرته يې بل څه له خولې ونه وتل .

پاچا ډېر په قهر شو او امر يي وکړ چې توپ ته يې وتړي . تورن چې د پاچاامر واورېده نو ویې ویل :(دا نه و پکې)
امیر ترې پوښتنه وکړه : ماچې وهلې تا ویل : (دا و پکې) چې په تیلو کې د سوځولو امر مې وکړ تا ویل : (دا هم پکې

www.pukhto.net

و) چې د توپ امر مې ورکړ تا وويل : (دا نه و پکې) د دې خبرو مطلب څه دی؟
تورن وويل : اوس خو مې بې اقراره هم وژنې ښه به وي چې حقيقت درته ووايم . حقيقت دا دی چې زه لوږې ، تندې غلا ته اړ کړم ، د خوار غريب په مال مې زړه ونشو . شاهي خزانې ته مې ملا وتړله . په دې ښه پوهېدم چې که ونيول شم نو وهل ، تړل ، دا غول، قين فانه هر څه پکې راځي . دا ټول تکليف مې مخکې ترمخکې منلی و، خو دا فکر مې نه وو کړی چې که مې اقرار ونه کړ ته به مې توپ ته تړې .
امير ته د ده خبرې خوند ورکړ ، ازاد يې کړ او له کيسې يې متل جوړ شو .

www.pukhto.net

د کانګړې په ډب کې لاړې بټه ګرامه

کانګړه او بټه ګرام د پېښور په دوابه کې د دوو کلیو نومونه دي . پخوابه په کانګړه کې هندوان هم اوسېدل چې پښتنو ته به یې همېشه سترګې وې . یوه شپه له شپو نه څوتنه غله په دې نیت راوخوځېدل چې کانګړه لوټ کړي ، خو تیاره ډېره زیاته وه . شپې پسې واخیستل او د کانګړې په ځای بټه ګرام ته ورتېر شول . غلو بټه ګرام لوټ کړ. او وروسته چې خلکو ته د هغوی د اصلي نیت پته ولګېده نو د بټه ګرام د غلا له پېښې برنی متل جوړ شو .

www.pukhto.net

كه حال وايمه نو بې بې مې وال (وهل) خوري كه پټه خوله يمه بابا مې مار خوري

د دې متل د ابتدا په باره كې ويل كيږي چې يو وخت يوه ښځه او مېړه پخپلو منځوكې سره وران شول . د دوى اختلاف ورځ په ورځ زياتېده او ان خبره دې ته ورسېده چې د مېړه په غياب كې ښځې ورته مار پوخ كړ . د مار په كيسه د دوى زوى پوه شو او چې كله يې پلار راغى او مور يې ورته دسترخوان وغوړاوه ، نو هلك له ځان سره وويل :

كه حال وايمه بي بي مې وال خوري كه پټه خوله يمه بابا مې مار خوري .

وټى خوار تر چاشي

www.pukhto.net

يونيم سړى ځان ډېر بوخت او ستومانه ښيي او په دې تظاهر کړي چې د ټولو خلکو د غمونو بار د دوى پرسردى . برنى متل د همداسې کسانو لپاره استعماليږي او کيسه يي داسې ده چې پخوا د غزني په قره باغ کې د (وتې) په نامه يو سړى و، چې د بازار کلانتري ورپه غاړه وه . وتې به تل ستړى ستومانه ښکارېده شپه ورځ به لالهانده و، کاريې چاته نه معلومېده خو په ستړيايې هرڅوك خبر و .چې کله به چا د ده څورول غوښتل نو د نوي کلانتر د ټاکلو خبره به يې وکړه او دې يوې خبرې به بيا په وتې خوار ځوارلس کلي غوښتي ول .

د ټوکمارو دې لوبو هغه خوار دې ته اړ کړى و، چې د حفظ ما تقدم د پاره هر وخت د کلانتري بې ګټې اما له مسؤوليته

www.pukhto.net

ډېر کار وغندي او ځان د دې درنې دندې
په ساتنه کې مجبور وبنئي .
هغه به همېشه هر چاته ويل :
وروره ! څه وکړم وتې خوار ترچاشي ؟
حاکم وايي : کلانتره مامور وايي :کلانتره
، خان وايي : وتيه ، غريب وايي وتيه د
هر چا غړ تر وتي دی ، وتې خوار
ترچاشي .

کتابونه دريابونه دي

په هند کې يو پښتون د ماښام له جمعې
وروسته جومات ته ورسېده په لمانځه
ودرېد ځوتنه نور راغلل او په ده پسې يې
اقتدا وکړه . د مقتديانو شمېر د سترګوپه
رپ کې لسګونو ته رسېده

www.pukhto.net

دی چې په جهر قرائت کولو ته مجبورشوی و، په لومړي رکعت کې يې په الحمدلله پسې قل هو الله احد ولوسته خو په دويم رکعت کې حيران شو چې څه وکړي . په همدې حيرانی کې يې بې اختياره دا لنډۍ له خولې ووته :

جدايي راغله لارې دوې شوې – جدا جدا به سره ځو ويشتلي زړونه .

چې لمونځ ختم شولنډه دعا يې وکړه او روان شو . په مقتديانو کې ځوك شکي شوی و ، دی يې ترلمن ونيو او ورته يې وويل :

که څه هم تاسې پښتانه ديندار ه ياست او تر مونږ هندوستانيانو په دين ښه پوهېږئ خو دا سوره چې تاسو ولوسته ما بېخي نه وه اورېدلي دا تاسو له کومه را پيدا کړې وه؟

ده ورته وويل :

www.pukhto.net

- کتابونه دريابونه دي په يوه کې به مې لا لوستې وي .

تر خپل کافر مې جارکړې

دا متل چې په غزني کې ډېر اورېدل کيږي دوه کيسې لري يوه کيسه يې دا ده چې يو وخت په شلګر کې ديوه ملا او امي تر منځ جګړه وشوه . امي به ملا ته د دين او پير او مذهب کنځلې کولې . ملا به له ډېره قهره اور واخيست خو چې په باالمثله کنځلو کفر ته وت نو خوله به يې پټه ونيوله . امي لا ملاته کنځلې کولې چې د ملا يو مقتدي راپيدا شو . مقتدي هم امي ته د دين او مذهب او پير کنځلې وکړې . ملا که څه هم په خوله منع کړ او ورته يې وويل چې کفر ته ووتې ، خو له زړه ځنې

www.pukhto.net

خوشاله وو او بې اختياره يې له خولې
ووتل :
 تر خپل كافر مې جار كړې .
په دې متل پورې تړلې دوهمه كيسه هم په
غزني كې پېښه شوې ده او د وخت په
لحاظ په نولسمه پېړۍ پورې اړه لري .
هسې وايي چې په افغانستان باندې د
انگرېزانو د يرغل په وخت كې يو وطن
پلوري له پردو لښكرو سره مل شو او
دهغو لپاره به يې دافغانانو په تحقيق او
محاكمه كې برخه اخيسته . ده په دې
غرض چې سبا ته په قوم كې ځاى ولري .
له خلكو سره ډېره بده وضعه نه كوله او يو
نيم به يې حتي د انگرېزانو له پوښتنو
گروېږنو بېخي خلاصاوه هم . خلكو ته
چې تر پردو كافرو خپل خائن ښه معلوم
شوى و، نو د ده په هكله به يې ويل چې تر
خپل كافر مو جار كړې او دا خبره اوس د

www.pukhto.net

هر هغه بدسرې په حق کې ويل کيږي چې د خپلوي په وجه چاته ډېر ضرر ورسوي .

توتان د بيار خورې، صفت د پتۍوات کړې

بهار او فتح اباد چې عوام ورته پتۍوات وايي د افغانستان د ننګرهار په ولايت کې د دوو سيمو نومونه دي . چې لومړی يې د سره رود په ولسوالی او دوهم يې د خوږيانو په ولسوالۍ پورې اړه لري .

www.pukhto.net

هسې وايي چې د (بهار) په کروندو کې
يوه بزګر د بلبلې چغار واورېده چې پت
پنې وات پت پتيې وات ... يې کول . بزګر
داسې فکر وکړ، چې بلبله د (پتې وات
ذکر کوي نو يوې يې پرېښوده ، چوکه يې
پسې راواخيسته په قهر يې وويل :
بې شرمې توتان د (بيار) خورې او
صفت د پتې وات کوې .

www.pukhto.net

اخر زمان شو ، درې مې راوړه يو ترې روان شو

وايي يوه مسافر په بېديا کې څه پخول غوښتل هغه د نغري جوړولو د پاره خوا او شا سترګې وغړولې چې څه لوټې ، ډبرې پيدا کړي . هغه دوه غټې لوټې پيدا کړې خو د دريمې لوټې په ګومان يې يو ځيزګی يا ځسکی راواخيست چې دی پرې پوه نشو چې کله يې اور بل کړ، ځيږګې د اور له تاوه خوځېدو ته اړ شو . مسافر بيا هم هغه ونه پېژانده او د (لوټې) له حرکت نه يې د تعجب اظهارداسې وکړ:
اخرزمان شو درې مې راوړی يو ترې روان شو .

www.pukhto.net

موږک د سوږې د ننوتو نه و،
چې چج يې لا په لکۍ پورې وتاړه

هسې وايي چې يو وخت موږ کانو د خپلو حقوقو د ساتنې لپاره غونډه وکړه . په غونډه کې يې فيصله وکړه چې د ځان ساتنې لپا ره بايد يو پاچا ولرو او دهغه اطاعت وکړو . موږ کانو خپل پاچا وټاکه

www.pukhto.net

خو ددې لپاره چې له نورو جدا نخښه
ولري يو چج يې په لکۍ پورې وروتاړه .
موږکان د خپل پاچا د درناوي د پاره د
هغه شا او خوا راټول و، چې پيشو راغله .
موږکان ټول په يوه خوا بله خو وتښتېدل
او پاچا چې لکۍ يې په چج پورې تړلې د
غار په خوله کې بند شو او پيشو وواژه
.وروسته له هغه دا متل وشو چې موږک
په غار نه شواى ننوتلاى چج يې په شا
پورې تړلى و.

www.pukhto.net

چاته له ازله ده او چاته له مير افضله

مير افضل په خوږيانو کې يو شرير سړی و، چې د خپل رذالت په وجه يې د سيمې ډېر کسان کړولي او ځورولي و . دا چې ميرافضل د دوی د کور کلي سړی و او دهغه له لاسه ورپېښ غمونه ورته ازلي او اسماني نه ښکارېدل او له بلې خوا هغه پيدا کړي غمونه په شمېر هم له اسماني غمونو څخه کم نه و، نو خلکو به ويل چې چاته له ازل نه او چاته له مير افضل نه پېښه ده او له همدې جملې نه دغه متل جوړ شو .

اوښانو به ژړل خو بورۍ ژاړي

www.pukhto.net

ویل کیږي چې یو وخت په اوښانو باندې بورۍ یا بوجۍ د بار د ډېرښت او درنښت په سبب سورۍ شوې . څاروان چې سورۍ شوې بورۍ ولیدې نو ویې ویل : اوښانو ژړل خو بورۍ ژاړي .وروسته له هغه ددې سړي دا خبره متل شوه ، هغه څوک چې د لږو سختیو په وخت کې تر هغو نورو چې په ډېر کړاو کې وي خو شکایت دوی ډېر کوي په اړه یې دغه متل ویل کیږي چې :
اوښانو به ژړل ، بورۍ ژاړي.

سُدم ته شین دی

سُدم دپښتونخوا له بونیرسره نږدې د یوه کلي نوم دی . هسې وایي چې د سُدم یو سړی بونیر ته د خپل اشنا کره ورغی خو

www.pukhto.net

د ورتګ په وخت کې يې بارانونه شول او همغلته پاتې شو . د مېلمه ځنډېدا په پردې کور کې ډېره اوږده شوه ، ځکه نه اسمان شين کېده او نه ده دا بهانه هېروله .

يوه ورځ چې کوربه له بهره د مېلمه کوټې ته راغی نو مېلمه د اسمان پوښتنه وکړه هغه خوار چې ډېر ورسره په تنګ شوی و ، نو بې اختياره يې وويل :

سُدم ته شين دی .

www.pukhto.net

له چې دی نه به وا نه وړم چې دی که مې سر په چې دی لاړ شي چې دی

چې دی د یوه سړي د خبرو تکیه کلام و . هغه به په هروو دوو – درو جملو کې دوه ، درې ځله چې دی چې دی تکرارا وه چې د اورېدونکو په غوږ.ونو طبعاً ښه نه لګېدو یوه ورځ چا ډېره په ټینګه ورته وویل چې دی به نور نه وایې خو د ده عادت نه په بله کېدو . هغه هم د پرېښودو وال نه و . سړي ته یې د ډېرو منع کولو په وجه غوصه ور وسته او ویې ویل :
له چې دی نه به وانه وړم چې دی که مې سر په چې دی لاړ شي چې دی .

www.pukhto.net

له خپلې شړۍ سره سمې پښې غځوه

معلومه نه ده چې دغه کیسه څه وخت او دکوم پاچا په وخت کې تیره شوې ده ، خو وایي چې د وخت پاچا به په ښار کې ګرځیده د خوارو او بیوزلو کسانو حال به یې پوښته که به پوه شو چې دا سړی

www.pukhto.net

واقعآ بيوزله دی نو له هغه سره به يې مرسته کوله .
يوه ورځ دغه پاچا د ښار په دوره راووت ژمی و، ډيره يخني وه څو تنه غريبان ناست ول . يو سړی چې ډير حريص و ددې لپاره چې د پاچا پام ځانته واړوي شړی يې په ځان راسمه کړه او دديواله خواته کيناست ، ددې لپاره چې پاچا يې ووينې او مرسته ورسره وکړي، پښې يې ښې وغځولې او تر شړی يا کمپلې يې را وايستلې .
پاچا چې راغی ويې ليدل چې دا سړی شړی لري خو پښې يې ترې ايستلې دي ، پاچا توره را وايسته د سړي دواړه پښې يې غوڅې کړې ويې ويل چې دې سړي پخپله برخه قناعت نه دی کړی کولای يې شوای په شړی کې پښې او ټول ځان پټ کړي خو دی حريص و . بايد پښې يې

www.pukhto.net

غوځې شي چې له شړۍ یا کمپلې سره برابرې شي ، له هغه وروسته دا خبره متل وګرځیدله.

څوك یي؟ د زرجانې زوي ! لاړې پکې

د دې متل کیسه د ننګرهار په روداتو کې پېښه شوې ده . داسې وایي چې یو وخت د دوو کورنیو سره بدي وه . په بدي کې یې د یو بل ډېر سړي سره وژلي او ډېرې ښځې یي بورې ، ورارې او کونډې شوې وې . د یوې کورنۍ یوه کونډه زرجانه نومېده چې له خاونده بس یو زوی ورپاتې و . څرنګه چې مور یي خوله وره او تکړه او دی بالعکس بې خولې او بې کاره و نو د مور په نامه مشهور شوی و او خلکو به د زرجانې زوی باله . د زرجانې زوی ته د ساده ګی په وجه

www.pukhto.net

کورنۍ بدی مهمه نه ښکارېده . تر نيمو شپو به په مېلو چړچو پسې بهر وتلی و . اخر يوه شپه د ښمنانو ورته لاره ونيوله . څرنګه چې تياره وه ، نو هغوی به له هر لاروي نه پوښتنه کوله چې څوك يې له ده نه يې هم پوښتنه وکړه : څوك يې؟ ده ساده بې له سوچه ځواب ورکړ :

د زرجانې زوی ! يوه دښمن يې سمدستي ورنارې کړې : لاړې پکې ! او د ټوپکونو خولې يې ورواړولې .

www.pukhto.net

تهار وخوړه کهی که دا تهارژوندی وي
بيا به نه ځي په غدی

په پخوا وختونو کې په لوګر کې تهار
نومی یو سړی و، چې پردو کورونو ته به
ورلوېده ، غلا وې به يي کولې ځرنګه چې
ده کله په سر نه وه خوړلې او په غلا غديو
کې کله نه و، شرمېدلی نو حلالې ډوډی
خوند نه ورکاوه . همېشه به دنوې غلاپه
تکل کې و .
د خدای کارونه دي ، يوه شپه له يوه غله
سره د چا کره ورولوېده . د کور خاوند يې
په ځرپ راويښ شو ، کهي يې پسې
راواخيسته او تهار يې په کهي په سر
وواهه . تهار چې کله هم داسې بد نه و،
پرځېدلی وار پاريی خطا شو او له

www.pukhto.net

وارخطايي يې پر ملګري داسې ناره وکړه
:
تهار وخوړه کهيی ، که دا تهار ژوندی
وي بيا به نه ځي په غدی . د تهار سوې
ناره د نورو ډېرو نارو په څېرچې
هيريږي هېره نشوه او دمتل په بڼه د هغه
چا لپاره ويل کيږي چې يواځې خپله ترخه
تجربه يې له بدې لارې راوګرځوي .

د انسان سترګې بې له خاورو نه مړيږي

هسې وايي چې يو وخت په ننګرهار کې
يو رسېدلی او صاحب حال سړی اوسېده

www.pukhto.net

. نو هډوکی يې وموند او وايي خيست او سره زر يې پرې کېښودل . خو د هډوکي سر په سرو کې پټ نشو . ده دوباره سره پرې کېښودل او دا ځل هم د هډوکی يوه برخه لوڅه پاتې شوه او دريم ځل چې بيا دا کيسه تکرار شوه نو غيبي اواز پرې وشو چې دا دانسان د سترګې هډوکي دي ، دا پرته له خاروو په بل څه نه مړېږي . ده له غيبي الهام سره سم په څلورم ځل اول په هډوکو خاوره واچوله او بيايي په زرو کې ونيوه . دا ځل هډوکي ټول په زرو کې ونيول شو . وعده يې پوره شوه او له دې پيښې متل جوړ شو .

www.pukhto.net

اوبه له پاسه خړې دي

ددغه متل کیسه تاریخي شالید لري چې له بلې ژبې څخه را ژباړل شوې ده.
اموي خلیفه ګان ټول څوارلس تنه ول چې له ۴۱ څخه تر ۱۳۲ هجري پورې یې په پراخه اسلامي خاوره خلافت چلولی دی .
سره له دې چې ددوی په منځ کې د معاویه او عبدالملک مروان غوندې محیل او با تدبیره کسان ول خو یو یې هم په تقوا او بشر پالنه کې خپل سیال اتم خلیفه

www.pukhto.net

عمر بن عبدالعزیز ته نه رسیدل . دغه
خلیفه ټول اسلامي اصول مراعاتول او د
خلافت دوره یې د عدل او انصاف دوره
وه ، ساده ژوند یې درلود او د خپل
ورځني لګښت لپاره یې تر دوو درهمو
زیاتې پیسې له بیت المال څخه نه
اخیستلې .
یوه ورځ دغه خلیفه له شامي عرب څخه
وپوښتل : زما کسان ستاسې په سیمه کې
څه کوي ،چلند یې څنګه دی ؟
هغه په موسکا ځواب ورکړ :اوبه چې له
ورخه رنې او صافې وي په ویالو کې به
هم رنې اوبه راځي اوبه تل له سرچینې
څخه خړیږي .
عمر بن عبدالعزیز د شامی عرب له
ځواب څخه ډیر سبق زده کړ.
ځینې بیا دغه خبره د یوناني حکیم
ارسطو بولي ، ځکه هغه ویلي دي (پاچا

www.pukhto.net

د سیند یا دریاب او د دولت نورې څانګې
د ویالو په څیر دی چې له سینده را جلا
کیږي)
یو شمیر نور بیا دا خبره د افلاتون بولي
چې ویلي یې دي :
(پاچا له د ډیرو اوبو لویه ویاله داسې
دی ، چې په وړو ویالو ویشل کیږي که د
لویې ویالې اوبه خوږې وي د کوچنیو
ویلو اوبه به هم خوږې وی ، که دلویې
ویالې اوبه ترخې وي د وړو ویالو به هم
ترخې وي .
خو شیخ فریدالدین عطار بیا دا خبره د ابو
علي شفیق بلخي بولي چې د کعبې نیت یې
کړی و او بغداد ته ورسیده ، هلته هارون
الرشید ور وغوښت ورته ویې ویل : ما
ته پند راکړه .
شفیق د حکیمانه وعظ په ترخ کې ورته
وویل :

www.pukhto.net

-ته سر چینه یې او
ستا عملونه ویالې
، که د سرچنې اوبه
رڼې وي د ویالې به
هم روښانه او رڼې
وي .

په هر صورت دا خبره که د هرچا وي
لومړی په عربي او بیا زموږ ژبې ته
راغلې ده .په افغانستان کې دا متل په
دوه ډوله ویل شوی .
اوبه له ورخه خړې دي
اوبه له پاسه خړې دي .

www.pukhto.net

په عمر کې دې يوځل شکوم
هغه بيا کاکو ماما شم

غلولار نيولې وه .کرۍ ورځ ځوک لاروي ورباندې پېښ نه شول،ماز ديګر مهال د نږدې کلي يو اشنا په مخه ورغی غلو په خپل منځ کې سره وويل :چې مولونه مووهلي دي څه مو پېژني،سپک لاس به پرې تير کړو . سړی يې ونيو او پنډه يې ترې کوزه کړه يو کس غل يې په جېيو نو باندې توش شو.په دې وخت کې مسافر غل و پېژانده او ورته و يې ويل: ته هغه کاکو ماما نه يې؟

www.pukhto.net

غله ورته وویل: هیسته ،خوار شې په عمر کې دې یو ځل شکوم هغه بیا کاکو ماما شم.

دتو کلیا نو څلی د ځنګله ها غاړه وي

www.pukhto.net

يو وخت يو غله خپل يار ته وويل :چې راځه توکل وکړو .
هغه ورته وويل د څه شي توکل ؟
ده ورته وويل چې د ځنګله ها غاړه (د ښار خواته)به غلا وکړو ،ملګري ته يې دارنګه تو کل خوند ور نکړ او له اند يښنې نه په ډکه لهجه يې وويل:د تو کليا نو ځلی د ځنګله نه ها غاړه وي .

اګا يې په يوه هګۍ نه ډېر وي

يو ممسک سړی چې په عين حال کې خېټو وو ،اوسپوره يې نه تېر يده ،شکنې ته يې وکتل او ښځې ته يې وويل:

www.pukhto.net

یوه بله هګۍ هم پکې ماته کړه .ښځې ته یې چې دده خسیس طبیعت معلوم ورته ویې ویل:
یوه هګۍ خو پکې نشته ،ممسک چې په خپل خیال دلومړي ځل دپاره داصراف کولو خوند اخیست ،هغې ته په ډېره غرور وویل :
اګا یې یه یوه هګۍ نه ډېر وي ، چې وي ،ښه دې وي .

چې په خندایې خورې دا بله هم درواخله

یوه شپانه پیتاوي ته چاروغې غوړې کړې وې ،ګېدړه راغله یوه چارو غه یې ترې وتښتوله ،چوپان لکړه پسې راواخیسته ګیدړه مخ ته شپون ورپسې ها

www.pukhto.net

ها ،څوګۍدړه په غار ننوته،چوپان د غارله خولې په لکړه چغ و هله ،ګيدړې داړې ورته جينګی کړې.چوپان هغه بله چاروغه هم ورو غور ځوله او ورته يې وويل:
وا خله چې په خندا يې خورې دابله هم در وا خله .

يادونه:چا ورغه يو قسم پای پوش ده چې له څرمنې جوړېږی او شپا نه يې په ژمي کې په پښو کوي .ځينې خلک ورته سو ګلې هم وايي.

www.pukhto.net

شوی په غزني ،سابرو کور سپېنی غړي

د سابر و نومې ښځې خاوند غزني ته تللی و او ښځې ته يې يوه نيمګړې وعده ورکړې وه چې شوی (يو ډول رخت) به درته راوړم .سابرو د ګندلو په طمعه لګيا وه،سپېنسي يې مزي کول .نورو ته دا کار عجيبه معلوم شو او دا خبره پسې وشوه چې شوی په غزني ،سابر و کور سپېنسي غړي .

www.pukhto.net

ټوپ کړي نه ټوپ کړي

پخوا به چې طبيبا نو چاته جولاب ورکول نو دا به يې هم ورته ويل چې له ويالې به ټوپ نه وهې.
يوه ساده سړي چې جولاب کړي ول ،پام يې نه و، له ويالې يې ټوپ کړ چا ورته وويل څه دې وکړل لکه چې د ډاکټر خبره دې هيره شوه ، ده بيرته بلې خواته را ټوپ کړ او ويې ويل:
ټوپ کړي نه ټوپ کړي.
چې وروسته دغه خبره په متل بدله شوه .

www.pukhto.net

بخت چې دې بیدار شي،ګوبی به دې

عبدالغزیزشي

ګوبی د غزني په یوه خواره کورنۍ کې
د یو ه هلک نوم و.د ګوبي له رالوېیدو سره
یې پلار ډیر ې روپۍ پیدا کړې او شته من
شو.د ګوبي پلار ته د ژوند د نیمګړتیاوو د
پوره کولو په سلسله کې د زوی نوم د بد
لولو فکر هم پیدا شو ملا یې را و غوښت
او ورته یې وویل :چې په زوی مې یو
کتابي نوم کېږده ، ملا یې د زوی نوم ور
عبدالعزیز کړ.کلیوالو ته دا بدلون دښه
بخت یو ښه مثال ښکاره شو او دا خبره یې

www.pukhto.net

پسې وکړه چې بخت دې چې بيدار شي نو
ګوبی به دې عبدالعزيز شي.

ورادې راغله پکې ،
دا ګومان مې نه کېږي ادکې

هسې وايي چې يوه پکه پېغله وه چې د
مېړه له موند لو يې اميد ختلی و، خو يو

www.pukhto.net

وخت يې بخت بيدار شو ،څوک يې
غوښتلو ته را غله چا پکې ته وويل چې
غوښتلوته دې څوک
را غلی دی . دې ورته وويل چې
ګومان مې نه کيږي ، زړې پرې وشو
چې کوژ ده دې ده .
خو دې بيا هم وويل چې ګومان مې نه
کېږی.څو مياشتې وروسته يې چې واده
برابر شو او ورايې راغله نو يوې بو ډۍ
غږ پرې وکړ چې وړاندې راغله پکې
!خو پکې خوارې چې ډير کلونه په نا
امېدۍ کې تېرکړی ول اوپه آسانه بې
اميد زړه ته لار نه کوله ورته وويل:
داګومان مې نه کېږی ادکې .

www.pukhto.net

د نورو یې له نورو د موږک یې له بنۍ

هسې وایی چې دګیدړې ،موږک او یوه سپي سره یارانه شوه .دوی به د ورځې په مخ هریو پخپل کار پسې وتلی و، خود شپې لخوا به پخپل ګډ کور کی سره یو ځای شوو او د خوب تر وخته پورې به یې یو بل ته دو رځی کیسې کولې .
د ګیدړې او سپي په کیسو کې به بنیادمان ،حیوانان ،کلی ،کورونه ،بېدیاوې او

www.pukhto.net

کروندې،مطلب داچې هر څه شامل و،
خود موږک خبرې به ټولې د بنۍ په هکله
وې،ګیدړې او سپي ته به د موږک
تکراري کیسو هیڅ خوند نه ورکاوه،مګر
د یارۍ په خاطربه یې اوریدې او
اعتراض به یې باندې نه کاوه.
یوه وخت داسې وشوچې سلاب
راغی کلي ،کروندې او بېدیا وې او بو
لاندې کړې او ډېر خلک پکې مړه شول د
سېلاب په ورځو کې سپي او ګیدړې هم
ډېرې لوږې تېږې کړې او د موږک
خوار خو مړاوژوند بېخی ورک شوی
و، سپي او ګیدړې پخپل ورک یارپسی
شپه ورځ ژړل او نور یې د شپو په کیسو
کې د موږک له ویر پرته بله خبره نه وه .
په همدغو غم لړلو شپو کی یوه شپه
دوی په خپل غارکې سره ناست و، چې
موږک راغی د موږک پیداکېدو دوی

www.pukhto.net

دومره خوشاله کړل چې ټوله شپه يې و
ينه تېره کړه په سبا ماښام چې بيا سره
يو ځای شول نو ګيدړې او سپي له موږکه
وغوښتل چې د سيلاب د شپو کيسه ورته
بيان کړي ، موږک وويل:
زه داوړو په بنی کې وم چې داوبو غږ مې
واورېده يو وخت مې پام شوچې ځوک بنی
خوځوی او په لوړ ځای کې يې ږدوي
.ماښام چې راالنډ شو ، له بنی راووتم خو
ځمکه لمده وه ،هرڅه ګډ وډ
معلومېدل،بېرته بنی ته ننوتم شپه مې په
بنی کې تېره کړه.شکر مې وکړ چې بنی
خو روغه وه،هغه شپه او سبا مې هم په
بنی کې تېره کړه ماښام ته مې له ځان
سره وويل چې راځه بله شپه هم دلته تېره
کړه .ددويمې شپې په مازديګرچا په بنی
کې نور اوړه هم واچول ما د خوشالی

www.pukhto.net

داوروستۍ شپې هم په خورا بې‌غمۍ هورې تېرې کړې.
موږک نور پټه خوله شو ګيدړې ورته وويل:
ښه نور څه حال وو؟
موږک وويل:
رښتيا دا خبره مې هېره شوه چې زما تر راتګ د مخه يې بنۍ بيرته په خپل اصلي ځای کېښودله ،سپي ته موږک په خبره ډيره غوصه ورغله ، ويې ويل :
وروسته له دې به مونږ ته د بنۍ کيسې نه کوې ،موږک ورسره ومنله،په راتلو نکې شپه کې چې بيا د موږک د خبر و نوبت راغی نو هغه ته خپله وعده وريادہ شوه،خوچې هر فکر يې وکړ بله موضوع ذهن ته ورنغله او بخښنه يې و غوښتله .

www.pukhto.net

دایوه برخه زما ده،یوه مې د ټوپک ده
،
درېیمه ولاکه درکړم

دوه کسه غلا ته سره تللی و، چې یوه یې ټوپک درلود او بل یې تش لاس و،وروسته له غلا سره کېنا ستل او مال یې درې ټوټې کړ.د ټوپک خاوند وویل:
دا یوه برخه زما دغه بله مې د ټوپک درېیمه طبعاً دهغه بل وه خودنیا بد شی ده،وروسته له څه سوچه یې زیا ته کړه :

www.pukhto.net

دادر پیمه نوو لاکه در کړم.

خدای خبرچې ښو ته ورک دی که بدو ته

له کډوالو سره یو هندو هم ملګری شوی و، هندو هم یوازې یو د سور لی خر درلود.دکډوالو عادت دی چې له باده پناه په ایسار ځای کې شپه تیروي په هغه شپه یې هم چې په ماښام یې دهندو خر ورک شوی وو،په یوه خوړکې واړل .هندو شا وخوا ته لنډ وکتل،دخره پته ونه لګېده ،آرام ځملاست.چاورته وویل:لالا!ولې پسې نه ګر ځې ؟
ده ځواب ورکړ:

www.pukhto.net

خان خدای خبر دی چې خر ښوته ورک دی که بدو ته .
هغه ورته وويل:
په ورکه کې د ښوبدو خبر څه معنا لري ،ورک دی ، ښکاره ده چې بدوته ورک دی .
هندو بيا ورته وويل:
خان!د خير له ځايه خدای خبر دی ،خدای پو هېږی چې ښوته ورک دی که بدو ته ؟هغه منت ورته وکړ چې نا مرده غوښتی يې نشي او داخبرې کوې،په ورکه کې به لاښه څه وي ؟
هندو وويل:
څه که مې لا په دې کې خير وي.

چې شپه پخه شوه با د را والوت،ورېځې تينګې شوې،تالندې بر پښناوې شوې اوپه

www.pukhto.net

خوړ کې سېل را غی،کډ والو منډې کړې
،هسکو غاړوته وختل ،سهار يې چې
سترګې سره و غړ ولې،د چا لږ مال د چا
ډير بو ده ګان ضايع شوي و،هر چا
ورپاتې شوي کالي په خټ واړول اومخ په
پور ته يې مزل شروع کړ،چې لږ بر لاړل
د هندو خر به شنو ورشو کې آرام
څرېده،هندو تر خټ ونيو چې پښه يې
وربانديې وتړوله ويې ويل:
مانه ويل چې خدای خبر ، خر ښو ته
ورک دی که بدوته!دادی چې ښو ته ورک
و،که ورک نه وای بېګا به تر ګردو له
مخه سېل وړی و.

چېرته هندوان چېرته توتان

www.pukhto.net

يو هندو هم يوه ورځ دوکان و تاړه او د
توت خوړلو په هوس د توت ونې ته پورته
شو،خوله بده مرغه له ونې را ولوېده ،په
خوله ولګيده او ډېرې شپې يې خبرې نه
شواى کولى کله چې په خبرو راغى نو د
خپلې پيښمانۍ احساس يې داسې بيان کړ:
زمايې څه چې توت خوړلوته مې زړه ښه
کاوه،چېرته هندوان چېرته توتان!

**دژمى به لمر مه نازيږه او دد ښمن
په خندا**

www.pukhto.net

د يو چا زړه و، چې چېرته سفر وکړي ،خو دژمي مخه وه،ورځ به يا اوريا وه او يا به آسمان په وريځو پوښلی و.
هغه به هره ورځ د آسمان دشين کېدو د عاوې کولې،يو سهار چې راويښ شو دعا يې قبوله شوې وه ،په ټول آسمان کې دوريځو نخښه نه وه،ده نور صبرونه کړ،په آس سپورشو او سفريې پيل کړ،د ماسپښين ترلما نځه پورې يې پوره په بې غمی لار ووهله خو وروسته سيلی را والوته،په يوآن کې د آسمان مخ وربځو پټ کړ او واوره په لږ وخت کې دومره ډېره شوه چې هر څه په واورو کې پټ شول ، دی نه پو هيده چې اصلي لاره کومه يوه وه،دبير ته ستنيدو لار هم ځنې ورکه شوه ،نو رنه و،خبر چيرته ځي او شپه به چېرته تېروي ، د بيرته ستنېد ولارهم ځنې ورکه شوه او د نا معلوم برخليک په

www.pukhto.net

لوریې مزل کاوه ،د ماښام خواته یې نا
ځاپه په یوې کنډوالې پېښه وشوه ،په
کنډواله کې ځو تشې کوټې وې ،یوې کوټې
ته له خپل آس سره ور ننوت او د سهار په
انتظار پکې څملاست.

په هغه توره شپه کې یې د تو رې
کنډوالې له یوې کوټې نه دزګېروی آواز
واورېده هغه ډېر وویر ید ه خو وروسته
یې تو کل وکړ،ورپو رته شو او غږ یې
وکړ چې څوک یې؟له هغې خوا یې آواز
واورېد چې زه یم د خدای بنده دی زړور
شو،کوټې ته ورننوت اوویې ویل:
السلام علیکم!له هغې خوا د سلام ځواب
ورکړل شو.ده هغې خواته چې غږ ځې را
ولاړ شوی ، مخ یې واړاوه ،ویې ویل:
ولې دې زګېروی دی؟
هغه ځواب ورکړ چې لاسونه او پښې مې
تړلې دی ،اول دا خلاص کړه،بیا به حال

www.pukhto.net

و وایم .دی ورنږ دې شو ، هغه خپله کیسه ورته وکړه چې څنګه ورم مازدیګر خپل دښمن غلط کړم ،لاسونه اوپښې یې راوتړلې،په جوال کې یې واچولم او څنګه یې دې ځای ته راورسولم .ده ورته وویل چې په دښمن دی څنګه باور وکړ،او داوخت دې ورکړ چې پر تا دا لوبه وکړي؟

هغه ورته وویل:

زه د هغه مکار په خندا تېروتم!

وروسته بیا هغه ځنې پوښتنه وکړه چې ولې دې دلته شپه شوه او ده چې خپله ټوله کیسه ورته وکړه په پای کې یې وویل چې زه هم دژمی لمرتېر ایستلی یم.

سهار ته دواړه په آس سپاره شول،تر ما شپښین سهار یې یو ځای سفر وکړ او دخدای پامانۍ په وخت کې د واړو ژمنه وکړه چې دا خبره به هر چا ته کووچې:

www.pukhto.net

دژمي په لمرمه نازيږ. ه او ددښمن په خندا!
دا متل داسې هم ويل کيږي چې :
د ژمي په توده مه نازيږه ، د دښمن په
خوږه

پيسې راوړه تر وې ډېرې دي

www.pukhto.net

هسې هم متل دی ،چې وایي : ماما چې
څټ هم ګروی نو د خوریی ورته تمه پیدا
شي . خو پخوا چېرته د یوه ګو جر اروا
وړی خوري وه چې هر څه يي د ماما له
کوره پوره کول غوښتل .
په مامۍ باندې يي دا سترګ وړې ورځ
ښه نه لګېده ، مګر د مېړه په خاطر يي
څه نشو ورته ویلی .
یوه ورځ چې ماما په کور نه وو ، خور
يی يې د شلومبو په تمه مامۍ ته ودرېده .
مامۍ يې ورته وویل :
پیسې راوړه ، تروې دېرې .

www.pukhto.net

په یوه ډله ورېرو کې
نو رجان پروت خاورو ایرو کې

ویل کیږي چې نور جان نو می په خوګیانو کې یو سپین ږیری و، چې ډېر او په عین حال کې تکړه ورېرونه یې درلودل خو د ده ژوند خراب و، له ورېرو نه ګیله من او همېشه به یې دا موزونه جمله چې وروسته پسې متل شوه په خوله وه :

په یوه ډله ورېرو کښې نورجان پروت خاورو ایرو کښې .

www.pukhto.net

که نر دی هم راوړې لوشه

یوه نازولي هلك ته به مور همېشه دغوا شیدې ورکولې ، خو یوه ورځ غوا مړه شوه او هلك چې له لوبو کورته راستون شو او له معمول سره سم یي له موره شیدې وغوښتلې نو مور په کیسه خبر کړ چې غوا یې اوس د غریبي له وجې خرڅه کړې ده . هلك غوایي ته لاس ونیوه ، مورته یي وویل :

له هغه شید ې راته ولوشه .

موریي ورته ووېل چې بچیه هغه خو نر دی ، شیدې نلرې . هلك په سلګو شو د مور خبره یي ونه منله او په ډېر ټینګار یي ورته وویل چې که نر دی هم راوړې لوشه .

www.pukhto.net

دبرکلي پخه نه وه
او د کوز کلي تېره شوه

داسې ویل کیږي چې یووخت یو خواراو وږی چېرته خیرات نه خبر شوی و. د خیرات ځای ته د تګ په لاره کې چا ورته

www.pukhto.net

وویل چې په بر کلي کې هم خیرات دی .
ده له ځان سره فکر وکړ چې د کوز کلي
ډوډۍ خو مې هسې هم خپله ده ، راځه دا
د بر کلي ډوډۍ خپله کړه .
اروا وړی برکلي ته لاره ورکړه کړه او د
خیرات ځای ته یې ځان ورور ساوه ، خو
هلته لا ډوډۍ پخه نه وه . ده لږ څه صبر
وکړ ، مګر ګیډه وربانديې غالبه شوه
بېرته یې دکوز کلي لار ونیوه څو چې
کوز کلي ته رسیده هغو په ډوډۍ لاس
را تیر کړی وه . ډوډۍ تمامه وه . دی
ستړی ستومانه ځینې را ولاړ شو او په
وېره د بر کلي خواته رهي شو .

www.pukhto.net

کوکه وروره ته غلا کوه زه به قسم خورم

کوك او کوزی دوه غبرګوني ورونه ول، چې په کره وره او بنه کې د يو بل په څېر وو او سره نه پېژندل کېدل . دوی دواړه د کار کسب مېړونه نه ول . په دې سره سلا شول چې غلا به کوو خو ددې لپاره چې څوك پل ورنه وړي کوزي دابل ته وويل :

www.pukhto.net

کوکه وروره ته غلا کوه خو که د چا شك درباندې راغی يايي وليدلې نو دماوو تا فرق ځوك نشي کولی ، ستا په ځای به دا لوړه زه کوم چې ولاکه مې په ټول عمر کې غلا کړې وي .

پېريانو ته غزني څه وي

يوه د برخې خاوند ته غرمه مهال ډېرزيات مېلمانه راغلل د ده په کور کې سېوا له وچې ډوډۍ نور د خوړو هېڅ هم نه ول . نور کورونه لرې ول . بله لاره يې ونه موندله خپل مطيع پېری يې چې (مېلو) نومېده را وغوښت او حال يې ورته بيان کړ . مېلو په سترګې رپ کې داسې خوراکونه حاضر کړل چې نه کوربه کله ليدلی ول او نه مېلمنو کله

www.pukhto.net

خوړلي ول . ده مېلو وپوښت چې داسې خواږه خو په نژدې کليو کې نه پيدا کيږي دا دې له کومه راوړل هغه وويل چې دا مې په غزني کې د پاچا له کوره راوړل . مېلمنو چې د مېلو خبره اورېدلې وه ده ته يې وويل :

که څه هم خوراکو نه شاهانه وو خو غزني ته پسې تګ وراتګ د نه منلو خبره ده ، کوربه وويل :

پېريانو ته غزني څه وي .

Pukhto.Net پښتو

www.pukhto.net

خربه مې کونړ وويني زه به يوه چکۍ صابون راوړم

دا متل په هغه چا پورې ويل کيږي چې خپل ډېر کم اهميته کار او هدف هم ورته خورا مهم ښکاره شي . د دې متل د ابتدا کيسه داسې ده :
پخوا زمانه کې يو ګرځنده اوسياح سړی اوسېده چې د خپل خره په شايي ډېر ځايونه ليدلي او کتلي ول . هغه ته خپل خر يو بوده نه بلکې د لارې مل او ملګری ښکاريده او داسې ګومان يې کاوه چې خر هم د ده په څېر د ناليدليو کليو او سيمو له ليدلو خوند اخلي . ده پخپلو ټولو سفرونو کې خر ورسره بيوولی و، خو يو کونړ داسې ځای و، چې ده ليدلی و او خره يې

www.pukhto.net

نه . له ده سره په همېشه دا فكر و، چې د
لارې په مله باندې كونړ ووينې .
يو وخت په كور كې صابون پكارشو ، ده
صابون راوړل بهانه كړل او خريې د
كونړ په لور رهي كړ. په لاره چا وپوښت
:
څه كوې ؟
ده ورته وويل چې خر په مې كونړ ووينې
او زه به يوه چكۍ صابون راوړم . ده
خوار كه څه هم له زړه دا خبره كړې وه
خو خلكو ته يې خبره عجيبه معلومه شوه
چې د دوو بې اهميته مقصدونو لپاره
دومره اوږد مزل كوې .

www.pukhto.net

نه ګله ښه ده نه دابله ،
سر دې وخوري يو تربله

ديوه سړي دوه ښځې وې او له دواړو يې ښه زړه نه درلود . يوه ورځ يوه خپلوان وپوښت چې ګله (د ده د يوې ښځې نوم و) ښه ښځه ده که دابله ؟
سړی چې له دواړو ميرمنو په تنګ و دا موزونه جمله يې په ځواب کې ورته وويله چې:

www.pukhto.net

نه گله ښه ده نه دا بله ، سر دې وخورې يو تربله.
چې دا موزونه جمله پسې متل شوه .

يوه ترور يوه وريره،
يوه گله يوه ډيوه

په دې متل پوري چي د دری ددې متل (تو مرا حاجی بگو مه ترا ملا) معنا ورکوي داسې کيسه کيږي چې چيرته دوه همځولي پېغلې سره ترور او وريره وې دوی به هميشه سره يو ځای گرځيدې او هميشه به يې کوښښ کاوه چی د يو بل صفت وکړي. ددې ستاينو په لړ کې يې د يو بل د حسن هم ډېر تعريف کاوه او په همدې وجه به ترور وريرې ته ډيوه او وريرې به ترور ته گله ويله.

www.pukhto.net

ترور او ورېره يو وخت چيرته له ورا سره پردي کلي ته تللې وې. د پردي کلي والو چي د دوی په دا يو بل ايښی نومونو ته پام شو نو له هرې يوې يې جلا جلا ددې نوم ښودلو وجه وپوښتله ترور ورته په ځواب کی وويل چي د ورېرې می سپين مخ له سپين والی او ښکلا لکه ډېوه ځلېږی نو چي زه دا وينم ، ډېوه را ياده شي او اصلي نوم يې را څخه هير شي.
وريره چي يې وغږوله هغې وويل نو که می زه ترور په دې ښايست چي دا يې لری ، ګله ونه وايم نور به څه ورته ووايم.
د دوی دا خبري چي يوې بوډۍ واورېدلې نو هغې دا نورو ښځو ته وويل بس سر مه خوږوئ يوه ترور يوه ورېره ، يوه ګله يوه ډېوه.

www.pukhto.net

چې سيپو شومه اوس په پوه شومه

په ننګرهار کې يو وخت يو ډېر شته من خان اوسيده چې سيف الدين خان نوميده څرنګه چې سيف الدين خان هم له پلاره نازولی پاتې و او هم يې جايداد ډېر و، نو

www.pukhto.net

مصرف يې ډېر زيات کاوه. هغه په څو کالو کې خپل جايداد څه په ښه ځوان توب او څه په ډمو ډمامو تمام کړ او چې له دې خوبه را ويښيده نو څه ور پاتې نه و. هغه خوارئ اود خوارئ له کبله د هغه پخوانی احترام کمښت غبرګ احساس کړل مګر چاره نه وه ، تر ورخ تيری اوبه نه جاروتلی او تير عمر نه راستنيده.

په دا تير عمر سيف الدين خان يوه ورځ د پښيماني د شديد احساس په حال کی په لاره روان و چې د چا غږ يې واوريده:

سيپو اکا ستړی مه شې!

ده چی خپل هغه دروند نوم دومره بې اعتنا واوريده نو د سلام د ځواب پر ځای يې هغه ته مخ ور واړاوه او ورته يی وويل:

چی سيپو شومه نو اوس پوه شومه.

www.pukhto.net

زه له ادیلې نه تیر یم

دا متل په اپریدو کی ډېر اوریدل کیږي او عموما هغه وخت ویل کیږي چې څوک د څه مادي یا معنوي تاوان په منلو سره د زړه ډېر براس ایستلو ته چمتو شي.
د متل د راپیلیدو کیسه داسې کوي چې یو وخت اورکزو ناغه تړلې وه چې که چا د پیر زېړې (کنځا) وکړې نو یوه ادیله به جرمانه ورکوي . د همدی فیصلی نه راوروسته له یوه اورکزی بزګر غویي وتښتېده. ده په غویي پسې منډې وهلې او غویی له ده تښتېده. سړی یې ډېر ستړی کړ خو د پیر زیړې یې نشوای ورته

www.pukhto.net

کولی.اخر يې زړه ډېر بړاس وکړ، نارې
يې کړې:
زه له اديلې نه تېر يم، ستا پير...

پوزی دی که پوزی

خو وديږي داود زی

www.pukhto.net

هسې وايي چې د داودزيو واده ته څو
کسه يوسفزي راغلي ول او له کورنيو
سره يې په دې خبره ډيره اوږد بحث شوی
و، چې پوزي ته پوزی ويل پکار دي که
پوزۍ. يوسفزي په دې خبره ټينګ ول چې
بايد پوزی ورته ووايو خو داودزيو پوزۍ
سمه وبلله. د فريقينو مباحثې په ناستو
کسانو واده هير کړی و او د پوزي او
پوزۍ بحث داسې تود و، چې تا به
ويل بس همدې خبرې ته سره راټول شوي
دي کله چې دواړه خواوې په خبرو ښې
ستړې شوې نو يوه سپين ږيري

www.pukhto.net

اوریدونکي ته یې مخ ور واړاوه او پوښتنه یې ځنې وکړه چې پوزی ټیک دی که پوزۍ ؟ هغه ته چې ددوی بحث بې موقع معلوم شوی و، نو داسې ځواب یې ورکړ:

پوزی دی او که پوزۍ خو ودیږي داودزۍ.

ترقل هوالله مه تیریږه

صالح اکا یو خو له ور او تجربه کار سړی و، د زمانې سړې تودې یې ډیرې لیدلې وې زوی یې څه موده طالب و، د ملایانو په شمار کې نه راته خو د صالح

www.pukhto.net

اکا په تبليغ کليوالو زاړه ملا ته څواب
ورکړ او دی يې په امامي وټاکه لمونځ
اذان او وړو ماشومانو درس دومره ګران
نه و، ليکن امامت ډير تحصيل او کافی
تجربې غواړي . يوه ورځ يوه ښځه ورته
راغله ورته يې وويل:

غوا مې ناجوړه ده ،که تاويز ورله
راکړې، ملا حيران شو. صالح اکا چې
حاضر وو زوی ته يې وويل:

- تر قل هوالله مه تيريږه!

بله ورځ بلې ښځې د ميړه له لاسه سر
ورته و ټکاوه او تاويز يې وغوښت صالح

www.pukhto.net

اکا په زوی ژغ وکړ چې تر قل هوالله مه تیریږه ښځې ورته وویل :

صالح اکا قل هوالله دې نه لرم خو یوه کاسه زیږ غوړي به درکړم.

داملوکو په طول کې که

www.pukhto.net

کونګټ راشی نو سترګې پرې پټې کړه

يوه سترګ ورږي سړي املوک اخيستی و، او په خوند خوند يې خوړل دده داملوکو په منځ کې يو ګونګټ هم و، چې له املوکو سره يې دورته والی په وجه دتول په وخت ورپام شوی نه وو خو چې کله يې ګونګټ خولې ته واچاوه او دغاښونو په منځ کې يې دهغه چينګ واوريده نو وې ويل:

که چينګ کې که ينګ کې تو تو ولا که يو رانه پاتې شی. او ګونګټ يې وخوړ.

www.pukhto.net

ددې اروا وږي سږي له دې کاره برنۍ
طنزیه جمله د متل په شکل پاتې شوه.

خانده خانده ډیربنه کور دې دی !

هسې وایې چې یو غل د چا خوار کره
ورغی غل په کور کې یوه بله خوا ګرځیده
چې څه و مومی پوښتنه یې ترې وکړه ،
څه دې وموندل ؟ غله ځواب ورنکړ او د

www.pukhto.net

کور پلټلو ته یې ادامه ورکړه د کورخاوند

ورو ورو پسې خندل او دده ننداره یې

کوله غل چې له څه موندلو بیخي نا امیده

شو نو د زړه له سوخته یې وویل :

خانده خانده ډیره ښه کور دې دی!

Pukhto.Net
پښتو

رښتیا وینا ملا قربان کوله

www.pukhto.net

چې ځای يې خرمنه و

خرمنه دننگرهار ولايت د خوږ يانو په ولسوالۍ کې ديوې سيمې نوم دی چې نن سبا څه ناڅه آباده ده خو پخوا بيخی ډاگ وه او څوک پکې نه اوسيدل.

په پخوا اوختونو کې يو ځل داسې وشول چې يوې ښځې په خرمنهٔ کې ملاقربان وليد او ورته ويې ويل ملا صاحب تاولې کلی پريښی دی او په ډاگ کې اوسې ؟
ملا قربان ځواب ورکړ چې په کليو کې مې څوک نه پرېږدي ښځې توضيح و غوښتله. ملا ووېل دا ځکه چې زه رښتيا

www.pukhto.net

وایم د ښځی زړه ته د ملا خبره ونه لویده
ورته ویې ویل چې په ربښتیاو خو څوک
بد نه مني مثلاً دا اوس که ته ما ته یوه
ربښتیا خبره وکړې نو زه به ولې خوا بدوم
ملا وویل چې داسې ده نو زه یو ربښتیا
درته وایم!

ښځې وویل زر ځله خو یې ووایه ملا
وویل : ستاسو غوندې ځوانې ښځې ته څه
لازمه ده چې بې محرمه په ډاګونو کې
ګرځې په ښځې باندې داخبره بده ولګیده
غوصه شوه ملا وخندل ویې ویل:

www.pukhto.net

اوس چې پوه شو ې دروم‌ه خپله لاره

وهه خپله لاره به وهم .

ښځه چې کلي ته راستنه شوه نو د ملا په

خبره يې فکر وکړ او دا يې ومنل چې هغه

دربښتيا ويلو په وجه په ډاګ اوسي او

وروسته به يې هميشه ويل چې رښتيا وينا

خو ملاقربان کوي چې ځای يې خرمنه ده

.

www.pukhto.net

هرچا سره پنج خویار اشنا سره نه پنج

هسې وایی چې یو وخت دوه تنه بې لارې ول، چې د خپل بدخوی په وجه به اکثراً خراو پر وو یوه ورځ په دې سره سلاشول چې که خلکو به ناحقه او ناروا کار ولید ونو دهغوی د هرې خبرې په ځواب کې به صرف وایو چې ًپنجً او دا پنج ویل به ترهغه تکراره وو چې څو یې دلیونو

www.pukhto.net

ګومان نه وي راباندې راغلی او خوشي

کړی يې نه يو.

دوی پخپله سلاعمل وکړ او ژر وخته

يې په بې غمۍ تیره کړه خو يوځل داسې

وشول چې دایو ددابل په حق کی پړ

راغی هغه وپوښته چې ولې دې داسې

وکړل ؟

ده په خوب کې يوائې دایوه کلیمه

تکراروله چې پنج، پنج ... ياريې ورته

وويل چې آخر له هر چا سره پنج له يار

اشنا سره خو نه پنج!

www.pukhto.net